46ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 487 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ/1 ԴԵԿՏ. 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1 ՐԱՄԱԶԱՆ 18 ԹՎՇՏԻՆԸ ՍԱՆԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ռիւ Սատամբուլ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوحانس فریدد
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսառաքումներու համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ցանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

ՀՈՐՈՑԻ

ՄԷԿ ՑՕԳՈՒԱՄԸ
«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՀԱՄԱՐ ԳՐՈՒԱՆ

ԾԱՂԻԿ-ԻՆ ՄԷԿ ԾԱՂԻԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մէնտլիքնի, Շոբէնի, Վակնէրի, Պեթովէնի նման երաժշտական հանճարներու դիւթող նուագներուն սառուցեալ յուզումներէն եւ ազդեցութիւններէն ետքը, — Մառի Ցովհաննէսեա՛ն ըլլամ քիչ մը, հոս, — սանկ դարձ մը՝ մեր գրականութեան, միտքի զբաղումներու փոփոխումի մը համար, ընդունեցէք զիս, պզտիկ անկում մը չէ։ Ես անանկ համոզուած եմ թէ, մէկէ, որ ինքզինքը գրական մարդ դասելու երջանիկ հիւանդութիւնը ունի, պնդապահ պիտի ըլլար իրեն չգինալը թէ՝ գրական աշխարհին մէջ ի՛նչ գեղանիքներու խրատուիլակներ կրնան դառնալ...։

Ասիկա ապացուցանելու համար չուտելու պէտք չկայ կարծեմ, որովհետեւ արուին լոյսին չափ պարզուած է սա ճշմարտութիւնը թէ, այսօր, մեր թերթերուն անձինքակ աճեցումին պատճառով, մէկէ աւելի խորամանկութիւններ եւ ձեռնածութիւններ կը մասնուին... երկու բաժանորդ եւ չորս ընթերցող աւելի ունենալու համար։

Օրինակները բուռնո՛վ..., եթէ մարդ քիչ մը այդ ձեռնածութիւնները գերազանցող խորամանկութիւնով մը հեռատես մեր արդի լրագրութեան, և հրամցուած ամէն ոմանց, պնդապահի պէս գիրքս մարելու ստամոքսի հիւանդութիւնը չունենայ...։

* * *

Առուտան մէկը կ'ելլենք, ու հոգիս մեր վարագոյրները բացած, կը լենք թէ, թերթին մէկը անգերազանցելի վեպ մը պիտի հրատարակէ, բուրբոնիանար, մեր գրականութեան համար, հեռաքրքրաշարժ, շնչեկան, առամարդ ցնցող, սարսուռքոտ, արիւնալից վեպ մը վերջապէս, որուն ամէն մէկ բառը, սիրտերնուդ մէյմէկ «Բը՛փ» ընել կուտայ և յանձնարարելի՝ ամէն ա հիւանդութիւնը ունեցողներուն, որոնց արիւնին չրջանը դանդաղ կը պտտուի իրենց երակներուն մէջ։

Եւ յաջորդ առուտուն, դարձեալ մեր վարագոյրներուն բացուելուն հետ, երբ բնական հետաքրքրութիւնով մը, մեր յօրանջումներուն հետ, ձեռք կ'առնենք այդ եղական և չնչալարիկ վէպը, օ՛վ ապչանք, մեր առտերուն օրով կարդացուած տանկաբարբառ վէպի մը Զարգմանութեան առջեւ կը գտնենք մենք զմեզ, հակառակ չարաթներ առաջ մեծաշուքնդ յայտարարուած ըլլալուն թէ՝ անգլիական կեանքէ վէպ մը չպիտի ըլլայ ատիկա, —«քա՛ւ լիցի», ասանկ բան կ'ըլլայ,— այլ մեր բարքերէն քաղուած, ջայ հեղինակի մը մէկ գործը՝ «մասնաւորապէս Սաբրիանի համար գրուած», հոգ չէ թէ առանկարարբառ «Էարարը Գապրիսթան» վէպերուն «Սիրոյ Գազանիքը» և «Զարագործին Վախճանը» վերնագիրներուն այլակերպուած ըլլայ անոնցմէ մէկը եւ միւսը։

Ա՛ռ ձեռնածութիւնները հետզհետէ կատարելագործուելով, արհեստի կը փոխուին և մասնագէտներ կը ծնին անոնց, ու զիրար գերազանցելու մրցակցութիւն մը կ'արթննայ այդ մասնագէտներուն հոգիին մէջ։ Ու այսօր Սեղբոսեանի «Դարձն» է որ իբր «Նորընծայ» կլլեցնել կը ջանան մեզի, վաղն ալ Պարոնեանին «Մեծապատիւ Մուրացկանները», զոր, չեմ գիտեր թէ, չի կարդացող մնացած է մեր մէջը։

Մրցակցութիւնը սակայն, խալ վազք մը կ'առնէ, և պակաւոր... չրջանառարները իրենց տաղանդին գերագոյն ուժգնութիւնը կը թափեն, եանքիավայել նոր գիւտերու հնարումին։

Ու յանկա՛ռ, կը լսենք թէ, հայ գրականութիւնը արեւու երես չտեսած զաւակ մը պիտի երկնէ, պիտի երկնէ՝ սակայն ա՛ն օրը, երբ իր անդրանիկ «Ոսկի Սաղատարաւոր» քորը... մեռնի, թէպէտ զաւակը չկրնալով համբերել մօրը ծոցին մէջ,—մա՛դր մը՝ որ ամէնէ՛ն «սիրուած» է, — իր ծննդեան բնախօսական կանոնները ոտնակոխ ընելով, ո՛չ, կը ծնի՛...։

Ամէն մարդ նորածինը տեսնել կ'ուզէ, որուն անունը... Զայել կը դնեն և Դալանիներու խանձարուրքին մէջ կը պլլեն...։

Ցուցադրութիւն մը, որուն գինը... տասը փարայ կը՛դնեն, միջոցը կուտայ տեսնելու երեսը այդ նորածինին։

Ե՛ս ալ, միամի՛տ աղջիկ, կը հրապուրուիմ այդ տեսլական դիւթանուշ աղջկան գաղանիքներէն, ու,—ա՛լ այլաբանութիւնը մէկդի կը ձգեմ,— կը սկսիմ կարդալ «Տիկին Զապէլի Գաղանիքը»։

Լսած է երգի մը կարդ, որ ձեզի ծանօթ ըլլայ, և մէկու մը ձայնը, որ մօտաւոր բարեկամ մը յիշեցնէ ձեզի։ Ահա հոգեբանական նոյն զգայնութիւնը կ'ունենամ ընթերցումին առթիւ Տիկին Զապէլի Գաղանիքին, որ Mystères de Pérah ըլլալու գաղանիքը կ'արթընցնէ միտքիս մէջ, ու վար առնելով գրադարանէս Ժաք Լօռիսին պատկառելի հատորը, դէմ յանդիմանութեանը առջեւ կը գտնուիմ խորամանկ ձեռնածութեան մը, անոր համանման թարգմանութեամբ, տարբերութիւնով մը սակայն, որ կը կայանայ Լա Պառոն տը Վէռաքուզի՝ Տիկին Զապէլ Ժէռառի, Սըր Ուիլըմ Ճոնսընի՝ Սարգիս Զէրիկեան տարբերի, — որչա՛փ իրարու կը նմանին, հապա փոխուելու մէջ։

* * *

Ա՛լ առաջ չեմ երթար։

Իրա՛ւ է՞ որ, ինձի՛ պէս մանկամարդ աղջկան մը, չի՛նար նորածինի մը իսկական ձարուրքներուն և ոսկեղ մօրը երկունքներուն զգալիլ։ բայց կրնամ զգալ հատարակութիւնը՝ ծնող նորածինին չափ միամիտ տեղ դրած՝ անոր ազատութիւնները հրապարուելի կը փորձեն պ գրականութիւնը դարձնելով անհամ ձեռնածութիւն մը, կարծեմ թէ կացութիւնը ա՛լ անհանդուրժելի կը դառնայ, եւ ինձի՝ աղջկանս ալ, ի՛նչպէս, քաղաքակիր ընել այս տխուր ձեռնածութիւնը, եթէ ոչ ուրիշ բանի համար, գոնէ սեռակցիս խաղալիք դարձուած պատիւը ձեռքի վրայ բռնելու։

«Տիկին» որ ճշմարիտ գրականութեան առաքեալ մը ձեւացնել կ'ուզէ ինքզինքը, ամէն առթիներով, այս ծաղրելի ձեռնածութիւնները կը կարծէ գրականութիւնը արդեօք, և ատոնցմո՛վ է որ պիտի կրնայ նպաստաւորել ոգի վարդապետութիւնները, գրական ըմբռնումներու մասին, զոր չվարանիր յանպատանդով քարոզելու ամէն պարագաներու մէջ։

Ինչ կը նշանակէ Ցարոնացի հեղինակի մը մէկ գործը չարտաքսելով իրը Հայ վիպասանի մը գործը կանգնել ջանալ հատարակութեան խորագրեալ նաև վէպին ճակատը ոտիր մէջ խիստ ձանձրաց եւ ստրգուած դնուն մը, այդ կերպով գրգռելու համար հանրութեան միամիտ հակումները։

Գաղանութեան մասին այս տեսակ ըմբռնում մը, չիտակը արգահատելէ՛ն աւելին է, եւ միանգամ ընդ միշտ ծաղրելի կը դարձնէ այն անամէջ քարոզները, զորս «Տիկին»ի խմբագրութիւնը չատ կը սիրէ շռայլել, երբ խնդիրը սկզբունքի կամ գրական ըմբռնումներու վրայ ըլլայ։

Այս բոլորը գրականութեան անուն՝ ո՛վ է որ կ'ընեմ, որովհետեւ գրականութեան նշանակութիւնց ստորնացնել ըսել է սա։

Այս տեսակ բեռնածութիւնն՝ ը են որ պիտի ժառանգեն յաջորդ սերունդները, քսաներորդ դարու մեր գրականութենէն։

Բէրա — ՕՐ. ՋԱՊԷԼ ԱՆՈՒՇԵԱՆ

Ծ. Խ.— Որովհետեւ տակաւին Օր. Զապէլ Անուշեանը ճանչնալու պատիւը չունինք, զարմացում պատճառեց մեզի իր այս յօդուածին յայտնութիւնը, և չուզելով հաւատալ ցաղուած եղելութեան, անուանուած ընտիրը փնտռելով, գտանք և քաղդեալով համբաւաւոր «Տիկին Զապէլի Գաղանիքը» Les Mystères de Pérah հեռ, ապշութիւնով ու ցաւով տեսանք որ Օրիորդին ըսածը տող առ տող ճիշդ է։

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆՆԵՐԸ

Մեր Թուրքերէն լեզուով թերթօնը, ՄԻԻՍ ԹԱՆԹՐԳԷՆ ԷՍԱՐԸՆ որ իր աւարտելուն մօտ է, անկից վերջ օր ընդ մէջ պիտի դնենք մեր եւրոպական գեղեցիկ թերթօնին, ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՒԱՆՔԻՆ հետ, Դ. էջին մէջ, մինչեւ որ աւարտի։

"ԴՊՐՈՅԸ ԿԱԼՈՒԱԾ ՈՒՆԻ ԹՈՇԱԿ ՉԵՄ ՏԱՐ ԵՍ„

Ամէն անգամ երբ առիթ կ'ունենանք այս ինչ կամ այն ինչ թաղային դպրոցները քննադատել իրենց անկերպարան չիմակին ու ցաւագինօրէն արգահատելի արդիւնքներուն համար, ամէնէն առաջ թաղ. Խորհուրդները ու Ուսուցիչներն են որ կը խծծուին և կը դատափետուին բացատրութիւններու ամէնէն խիստ արտայայտութիւնով ու միանգամայն խայթող գրիչներու կծու հարուածներով։

Բայց անկեղծութեան սիրուն պէտք է խոստովանիլ թէ ամէնէն աւելի ծնողքներն են որ, իրենց բովանդակ անտարբերութիւնով, իրենց զաւակներուն դատարակութեանը համար ունենալիք բոլոր խնամքներուն պակասութիւնով, պատճառ կ'ըլլան դպրոցի մը յետադիմութեան, թողլով որ անոնք տափակ և թուրակ կրթութիւն մը տանան, կը բաւէ որ իրենց տուներէն դուրս վտարուին ցորեկները։

Այս կարգի ծնողքներ այնքան անտարբերութիւն ցոյց կուտան որ մինչեւ անգամ երբ իրենց զաւակներուն համար թոշակ պահանջուի դպրոցէն, «Դպրոցը կալուած ունի թոշակ չեմ տար» բացատրութիւնը —որովհետեւ՝ գոց ըրած են— կուտան անմիջապէս իբրեւ պատասխան, կարծելով որ կալուածները չինուած են անոր համար որ կարողութեան տէր ծնողքները իրենց քսակը բանալու մեղքը չը գործեն, իրենց իսկ զաւակներուն ուսումնական և կրթութեան ամէնէն նուիրական և պարտաւորիչ պարագային մէջ։

Եւ կը խորհիմ թէ հայր մը ինչ ատիճան մարդ եղած պիտի ըլլայ, երբ չը կրնայ ըմբռնել իր այս պարտականութիւնը, որ իր պարտականութիւններուն ամէնէն առաջինը և ամէնէն կարեւորը պէտք է որ ըլլայ, հացէն վերը։

Կալուածները անո՛ր համար չինուած են որ մինակ աղքատին զաւակները ձրիաբար կրթուին, կալուածները անո՛ր համար չինած են ա՛ս ու ա՛ն բարերարները որպէս զի մինակ աղքատին զաւակները չի զրկուին ուսմունքէ, դաստիարակութիւնէ, և եթէ նոյն իսկ կարողութեան տէր բայց թոշակ չը վճարող ծնողքները մասնակից եղած ըլլան այդ կալուածներուն չինութեան գործին, իրաւունք չունին երբէ՛ք անոնք, իրենց զաւակները ձրիաբար կրթել տալու այդ կալուածներով ապրող դպրոցին մէջ։ Այդ պարագային իրենց բարերարութիւնը՝ բարերարութիւն ըլլալէ պիտի դադրի, եւ պիտի դառնայ գաղեղիկ միջոց մը իրենց անարդարանալի չահագիտութեան։

Սակայն ցաւալին այն է որ այս թոշակ չը վճարող ծնողքներուն նոյն իսկ հարիւրին ինսնունը չէ մասնակցած կալուածներու կառուցման գործին, ասնանկ որ բացարձակապէս չեն կրնար արդարանալ անոնք, երբ «մենք կալուած ունինք» ըսելով կը փախչին իրենց պարագէն։

Պատեցէք թաղային վարժարանները Պոլիսին ու պիտի տեսնէք թէ աշակերտներուն մէկ քառորդը միայն թոշակ վճարելու դրութիւնը ընդունած է, անդին երեք քառորդը ձրիաբար կը դասաւարակուի, անոնց ծնողքները ամէն բանի կը հասնին իրենց տուներուն չրջանակին մէջ, անոնց մայրերը, քոյրերը, իրենց ընտանիքներուն մէջ չորս հինգ ձեռք զգեստ, գլխարկ, չիտես ինչ ունին, անոնց հայրերը իրենց ուրիշներու մէջ ոգեւոր ըմբերներու տակ չեն խնայեր, երեկոյթները պակաս չեն անոնց ընտանեկան զբաղումներէն, և սակայն, — ինչ չըմբռնուելիք մասնում— անոնց ծնողքները կը խնայեն իրենց դաստիարակութեան համար պէտք եղած դրամը, ու մինչեւ անգամ անոնք կ'ըլլան չատ հեղ որ «դպրոցնիս դպրոց չէ, դպրոց կ'ուզենք» կը պոռան, երբ առիթը կուգայ իրենցմէ դրամ պահանջելու։

Բու զաւակդ համար թոշակ չե՞ս վճարեր ո՛վ արգահատելի ծնողք, զաւակդ տրուած կրթութիւնն ալ չա՛տ ու չա՛տ կը տեսնամ ես, և մինչեւ անգամ քուկի՛ն, քուկի՛ն զաւակդ բարիքին համար կ'առաջարկեմ որ դպրոցին թաղականները արդուդ օձիքէն բռնած դո՛ւրս հանեն դպրոցէն, դո՛ւրս, կը հասկնա՞ս, որպէս զի գիտնաս թէ դպրոցը, կրթութեան և դաստիարակութեան այդ միա՛կ միջոցը, դրամո՛վ կը դառնայ, դրամո՛վ, և թէ համայնքը պարտականութիւնն չունի երբէ՛ք և երբեք քու արդուդ դաստիարակութեան կաթը չամբելու։

Դպրոց կ'ուզես, դրա՛մ պէտք է որ տաս, դրամ չե՞ս տար, իրաւունք չունիս բերանդ բանալու մինչեւ անգամ երբ քու արդուդ կը վտարուի դպրոցէն։

Ան խօսքերս չը կարծուի սակայն թէ մինակ Պոլիսի համար է, գաւառին ծնողքներն ալ ա՛ս տխուր վարակուած են, նա՛ Նիկոմիդիան, Պոլիսին մօտը։ Չեմ գիտեր թէ, եթէ Յովակիմեան Սրբազանը չինո՛ղ Առաջնորդ մը եղած չըլլար, և Նիկոմիդիա չունենար իր կալուածները, Նիկոմիդացին ի՞նչպէս պիտի կրնար գէթ այդչափ կրթութիւն մըն ալ տալ իր զաւակներուն։

Ապահովաբար ցաւալի արգահատումի մը ենթակայ պիտի ըլլային անոնք, զուրկ ո և է կրթութեան ուսումնասիրութիւններէ, քանի որ ծնողքներն իսկ-որոնք դժգոհակութիւն կը ցուցնեն հիմա՝ մինչեւ անգամ իրենց զաւակներուն համար թոշակ վճարելու — իրար չի պիտի անցնէին դպրոց մը ունենալու։

Առաջնորդը չինելու չէ՛ր կալուածները անիկա պատելու չէր ասին ուշանդին դրամ հաւաքելու, որպէս զի Իզմիրցիները հիմա բնա դպրոց չունենային, և ողջային իրենց անտարբերութիւններուն համար։ Հիմա ամէն բան պատրաստ գտեր են և ինքզինքին զերծ կը նկատեն իրենց պարտականութիւններէն։

Մենք չի պիտի փափաքինք սակայն որ Իզմիրցիներուն ա՛ս անտարբերութիւնը տեւական դոյն մը առնէ, ընդհակառակը, իրենց իսկ օգտին համար, ա՛ն հաւատքը ունին որ իրենքիրենց այն քան մտիկ Ատա-Բազարը օրինակ առնելով, տարբեր փարամով մը պիտի յարին իրենց զաւակներուն դաստիարակութեան գործին ու պիտի ճանչնան իրենց պարտքը դպրոցներուն հանդէպ։ Որովհետեւ չա՛տ ճշմարիտ է թէ առաջին անգամ ցանել պէտք է վերջէն կարենալ հնձելու համար։

Առաջին անգամ մենք մեր պարտականութիւնը ճանչնանք, որպէս զի կարող ըլլանք վերջէն մեր ուղղածները իրագործել, դպրոցները բարեկարգ վիճակի վերածել, ծնողքդ դուրս վտարելով, բոլոր ապիկար ուսուցիչները ու դաստիարակները, եթէ ոչ՝ մե՛նք կ'ըլլանք պատճառը որ ա՛յդ ապիկարները յաւիտեանս յաւիտանից ազատ մնալ ունենան դպրոցներու մէջ և աշխատին լոկ իրեւ վարձկան և ոչ իբրեւ ուսուցիչ։

Շիտակը ցաւալի պարագայ է ասիկա, թաղ. Խորհուրդները պէտք է որ ա՛ս չատ կարեւոր խնդիրը նկատողութեան առնելով, սահմանեն ծնողքները թոշակ վճարելու և ամէն կարելի միջոցները գործեն զանոնք վարժեցնել տալու համար թոշակի դրութեան։

Բուն գործը հո՛ս է, տարը դարձեալ։

ԱՅԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

մրմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկ է, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Այխարհաբար նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

այնքան մօտը։ Չեմ գիտեր թէ, եթէ Յովակիմեան Սրբազանը չինո՛ղ Առաջնորդ մը եղած չըլլար, և Նիկոմիդիա չունենար իր կալուածները, Նիկոմիդացին ի՞նչպէս պիտի կրնար գէթ այդչափ կրթութիւն մըն ալ տալ իր զաւակներուն։

Ապահովաբար ցաւալի արգահատումի մը ենթակայ պիտի ըլլային անոնք, զուրկ ո և է կրթութեան ուսումնասիրութիւններէ, քանի որ ծնողքներն իսկ-որոնք դժգոհակութիւն կը ցուցնեն հիմա՝ մինչեւ անգամ իրենց զաւակներուն համար թոշակ վճարելու — իրար չի պիտի անցնէին դպրոց մը ունենալու։

Առաջնորդը չինելու չէ՛ր կալուածները անիկա պատելու չէր ասին ուշանդին դրամ հաւաքելու, որպէս զի Իզմիրցիները հիմա բնա դպրոց չունենային, և ողջային իրենց անտարբերութիւններուն համար։ Հիմա ամէն բան պատրաստ գտեր են և ինքզինքին զերծ կը նկատեն իրենց պարտականութիւններէն։

Մենք չի պիտի փափաքինք սակայն որ Իզմիրցիներուն ա՛ս անտարբերութիւնը տեւական դոյն մը առնէ, ընդհակառակը, իրենց իսկ օգտին համար, ա՛ն հաւատքը ունին որ իրենքիրենց այն քան մտիկ Ատա-Բազարը օրինակ առնելով, տարբեր փարամով մը պիտի յարին իրենց զաւակներուն դաստիարակութեան գործին ու պիտի ճանչնան իրենց պարտքը դպրոցներուն հանդէպ։ Որովհետեւ չա՛տ ճշմարիտ է թէ առաջին անգամ ցանել պէտք է վերջէն կարենալ հնձելու համար։

Առաջին անգամ մենք մեր պարտականութիւնը ճանչնանք, որպէս զի կարող ըլլանք վերջէն մեր ուղղածները իրագործել, դպրոցները բարեկարգ վիճակի վերածել, ծնողքդ դուրս վտարելով, բոլոր ապիկար ուսուցիչները ու դաստիարակները, եթէ ոչ՝ մե՛նք կ'ըլլանք պատճառը որ ա՛յդ ապիկարները յաւիտեանս յաւիտանից ազատ մնալ ունենան դպրոցներու մէջ և աշխատին լոկ իրեւ վարձկան և ոչ իբրեւ ուսուցիչ։

Շիտակը ցաւալի պարագայ է ասիկա, թաղ. Խորհուրդները պէտք է որ ա՛ս չատ կարեւոր խնդիրը նկատողութեան առնելով, սահմանեն ծնողքները թոշակ վճարելու և ամէն կարելի միջոցները գործեն զանոնք վարժեցնել տալու համար թոշակի դրութեան։

Բուն գործը հո՛ս է, տարը դարձեալ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 2

ՔԱՍԻՄ

Կնաոոտ Հանգոյց Մը

Վէպ

Տեղական-ընտանեական կեանքէ

Անկողինը փուչ դարձած էր Սեփոնի որ տրշալոյսին կամաց մը եկաւ երբ ինքն ու զաւակները կը՛ծկրտած՝ ցուրտին ազդեցութենէն և իրարու չունչով դիրար տաքցուցած, մուչ մուչ կը՛քնանային։ Մինչդին գորովա տանարկ լուղեց իրենցներուն վրայ, կնոջը խանտա խօսքերը դեռ կ'արձագանգին ականջներուն մէջ. արեւօք իրա՞ւ էր ամուսինն երկիւղը, կնոջը այս հաւաքութիւնը արդեւօք մահաբե՞ր պիտի ըլլար,

Ծառայած հարը առանց չչուկ հանելու համբոյր մը դրոշմեց զաւկներուն ամէնէն փոքրիկին դէմքին. և մատուցներուն վրայ կոխելով, զգուշաւոր ընթացքով վար իջաւ անդուխներէն և դուրս նետուեցաւ։

Հագուստները խիստ թեթեւ էին ոսկերիչին. թէեւ մաշած վերարկու մը ունէր, բայց անիկա արդէն ստորին ապրանքէ չինուած՝ երեք չորս տարիի գործածութեամբ կորսնցուցած էր իր ազդեցութիւնը և խեղճ Սեփոն տաքնալու համար կրակի պէս փութացուց իրքայլերը ու Կէտիկ-Փաշայի զառիվերէն բարձրանալով Ս. Յովհաննէս եղեղեցիին գաւիթէն ներս մտաւ։

Մթնշաղ էր. բացի ժամկոչէն ոչ ոք կար դեռ եկեղեցին որուն վեհութիւնը կրկնապատկուած էր այս խոր լռութեան մէջ։ Ոսկերիչը առաջացաւ. Աստուածածնայ պատկերին առջեւ կանթեղը կը պլլպլար։ Խեղճը ձեռքը գրպանը երկնցուց իւղագին մը նուիրելու համար, բայց վայրկենաբար կասեցաւ, ինք Աստուածամարէն աւելի կարօտ էր գրպանի քսան բարային, որով օրը իրիկուն պիտի ընէր։ Ցաւզոռմէն, տառապանքէն թուլցած էին ջիղերը և ամէն վայրկեան տենչ մը կը զգար լալու, հոգին խռովող ալեկոծութիւնը դուրս պոռթկացնելու։ Սրբաւայրին վեհութիւնը, խունկերու անմահական բոյրը, մութին մէջ հոս հոն նշմարուած պատկերներուն ազատ ստուերագծերը, հոգեցունց ազդեցութիւն մը ներգործեցին ոսկերիչին վրայ որ ձեռնամած սկսաւ լալ ու անխօս աղօթել։

Ինչ կըսէր, ի՞նչ կը խնդրէր Աստուծմէ, ինք ալ չէր գիտեր, արդէն աղօթք մ'ալ չէր արտասաներ, հոգին վերացած էր իրմէ կարծես և մեքենաբար երբեմն երբեմն երեսը կը խաչակնքէր։ Բաւական ժամանակ մնաց այս դիրքին մէջ երբ ժամերգութիւնն սկսաւ ու հաւատացեալները հետզհետէ լեցուեցան աջէն, ձախէն։

Եկեղեցիէն ելլելէ ետք, ուղղակի չուկայ գնաց Սեփոն, նոր այժ սատցած և հարիւրին հարիւր վատահ ըլլալով որ անակնկալ միջոցով, բաղդին մէկ ժպիտով, պիտի կրնար հայթայթել երկու հարիւր դահեկանը որմէ կախուած էր իր այնչափ սիրած այտուսինին կեանքը ու զաւակներուն երջանկութիւնը։

Ոսկերիչները դեռ նոր բացած իրենց խանութները, մէյմէկ քիչ նախաճաշ ընելու զբաղած էին։ Սեփոն ամէնուն ալ չրջանը ըրաւ, Վարագէի խանը մըտաւ, հաւանական տեղերը, որոնց մէջ երբեմն գործ կ'ելլէր. այցելեց, անկէց Զուխաճը խանը անցաւ, հոն ալ վերվար պտտեցաւ, նոյն իսկ իր շրջանակէն դուրս եղած ոսկերիչներու ալ գլուխ զարկաւ, անկէց չուկայ վերադարձաւ բան մը փնտռողի տենդոտ հետաքրքրութեամբ, ալ ու ձախ աչք ածելով։ Բայց ի զո՞ւր, և ոչ մէկ կողմէն գործի յոյս կար, Տիրող սասակի ցուրտը կասեցուցած էր ամէն առուտուր և վարպետները անգործ նստած կը շաղակրատէին։

Կէս օրը անցաւ, Սեփոն կորսնցուց իր առչի թափը, սովորականէն տարբեր յաջողութեան մը յոյսը գրեթէ սպառեալ. մա՛ռ էր այլ ևս, ինչ ընէր, ինչպէս հայթայթէր, երկու հարիւր դրուշը։ Արդարեւ ոսկերիչները իրենց հաչակուած բարեսրտութեամբ իրարու օգնելու դրութիւնը կը յարգէին, բայց անկարներու և թշուառներու յատուկ էր այդ նպաստը, ինք ինչպէս դիմանէր անոնց կարգը դասեուիլ քանի որ արժանապատուութեան նուիրական զգացումը սասակի էր իր մէջ և իր ալչափ ազատասանքներէն և ոչ քան մը փորձած էր ըսելու թշուառութիւնը յայտնել ոչ մէկու։ Ուստի քարտիրին անորոշած, դէնքը պատանող ոսկերիչին խանութին մէկ կողմը նստած, սկսաւ մտածել վաճառք տեսնելոյն։

Ոսկերիչը գիտէր արդէն Սեփոնի կացութիւնը, բայց չէր յուսար որ այս ապտիան թշուառութեան մէջ ըլլայ ան, ուստի անոր այս բացառիկ մտախոհութիւնը տեսնելով,

—Ինչ ունիս, Սեփոն, ըսա, այսօր չատ կը մտմտաս կոր։

—Չի մտմտամ ի՞նչ ընեմ, պատասխանեց դիմացին։

—Աստուած ողորմած է, վաղը գործերդ կը բացուին։

—Է՛հ, իրաւ, վաղը կը բացուին, հապա այսօրը։

—Ինչ, չատ պէ՞տք ունիս սակի։

Սեփոն չկրցաւ ուղղակի պատասխանել, արժանապատուութիւնը տեղի տուաւ յուզումին և տարիներէ ի վեր պահած վիշտը առաջին անգամ խզելով, սկսաւ սամայ արտասուել։

Ոսկերիչը աւելի մտերմաբար տեսակցելով հետ, ամէն բան հասկցաւ և առանց բան մը ըսելու՝ ուղղակի արհեստատեղին դիմեց։ Գաղտուղարին պատմեց եղելութիւնը, Սեփոնի պատուաւորութիւնը ու ներկայ անխնամ ձեւի վիճակը նկարագրեց անոր և արտօնութիւն խնդրեց որ առանց անունը յայտնելու նպաստաւորութիւն մը ըլլայ գնդին համար։ Գարտուղարին հաւանութեամբը, կասիր մը ձեռքն առաւ ոսկերիչը, ու մէջը նախ ինք առաջ դահեկան դնելով, ամբողջ ոսկերիչներուն դիմեց և առանց նպաստաբնակչին անունը յիշելու, երկու հարիւր յիսուն դահեկանի չափ գումար մը ժողվելով, բերաւ յանձնեց Սեփոնի։

—Ինչ ունիս, Սեփոն, ըսա, այսօր չատ կը մտմտաս կոր։

—Չի մտմտամ ի՞նչ ընեմ, պատասխանեց գնդին։

—Աստուած ողորմած է, վաղը գործերդ կը բացուին։

—Է՛հ, իրաւ, վաղը կը բացուին, հապա այսօրը։

—Ինչ, չատ պէ՞տք ունիս սակի։

Սեփոն չկրցաւ ուղղակի պատասխանել, արժանապատուութիւնը տեղի տուաւ յուզումին և տարիներէ ի վեր պահած վիշտը առաջին անգամ խզելով, սկսաւ սամայ արտասուել։

Ոսկերիչը աւելի մտերմաբար տեսակցելով հետ, ամէն բան հասկցաւ և առանց բան մը ըսելու՝ ուղղակի արհեստատեղին դիմեց։ Գարտուղարին պատմեց եղելութիւնը, Սեփոնի պատուաւորութիւնը ու ներկայ անխնամ ձեւի վիճակը նկարագրեց անոր և արտօնութիւն խնդրեց որ առանց անունը յայտնելու նպաստաւորութիւն մը ըլլայ գնդին համար։ Գարտուղարին հաւանութեամբը, կասիր մը ձեռքն առաւ ոսկերիչը, ու մէջը նախ ինք առաջ դահեկան դնելով, ամբողջ ոսկերիչներուն դիմեց և առանց նպաստաբնակչին անունը յիշելու, երկու հարիւր յիսուն դահեկանի չափ գումար մը ժողվելով, բերաւ յանձնեց Սեփոնի։

Առաջին անգամն էր որ հաստատակաց գթութենէն կ'օգտուէր Սեփոն, ուստի կորած սիրտով, գրպանները ու քայլամոլոր գինովի մը նման մեկնեցաւ չուկայէն դէպ ի տուն։

Ճամբուն ամբողջ տեւողութեանը մէջ, չը կրցաւ հանդարտեցնել արժանապատուութեանը տրուած առաջին հարուածին ազդեցութիւնը, միւս կողմէ սակայն նկատելով որ առանց այս նըպաստին պիտի խորտակուէր ամբողջ ընտանեկան յարկը, հեզգհետ մխիթարութիւն գտաւ և Գումգաբուի հրապարակէն քիչ մը ածուխ, քաշ մը սոկոմէլ, խնձոր, հաց ևն. գնելով տուն ուղղուեցաւ։

Վարժուհին իրենց թշուառութենէն աւելի ամուսնին վրայկը հոգար, գիտէր անոր մեծանձնութիւնը, ու կը վախնար որ ընտանիքին կրած զրկանքը մահացու հարուած մը պիտի տար անոր, հետեւաբար կարելի եղածին չափ կուզէր թեթեւցնել ամուսինին վիշտը, միշտ իրականէն չատ նուազ ցուցընելով դժբաղդութիւնը ու զուարթութիւն կեղծելով ան մէջ։

(Շարունակելի)

...ոանը կարելի եղածին չափ օգտ զգաչընելու է ծնողքներուն Ամերիկան... երութեան կառաջը... է, ... ասիկա Քաղ. Ազգերու Դիւանին է որ ... պատասխանը տալի, քանի որ Վարչությունը հաստատած ինքնավարությունը ինքնի... ... ... ուղղակի, իրենց ... ... Ա՛ն ՁԻՄ ԵՆՔՈՂՈՒԹԻՒՆ միակ ... մնացածը իրենց ... է, կուզեն թոշակ ... հանձնեն, կուզեն չի պահանջեն, կուզեն թոշակ վճարեն, կուզեն չի վճարեն։

Մինակ սա՝ ճշմարիտ է թէ, առաջին պարագային օգտուողներն ալ իրենք են, երկրորդ պարագային վնասողներն ալ իրենք։

ՎԱՀԱՆ ԹՈՇԻԿԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԶԷՄՊԼԷՏՅԻՆ ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

ԱՆՈՐ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Ահա Մր. Զէմպրլէյն ճամբայ կ'ելլայ դէպի Հարաւ. Ափրիկէ, ինչպէս հեռագիրները հաղորդեցին։ Գաղթականին նախաբերը «Կուա Հօր» նաւը մըտաւ, և մեկնելէ առաջ առարկայ դարձաւ ամէնէն խանդավառ ցոյցերուն, զորս Անգլիացի ժողովուրդը երբեք ըրած ըլլայ իր մէկ վարչապետին։ Էնտուարտ թագաւորը իր արտաքսումին տակ դրաւ արքայական կառնու�մը, Բօրթմութ երթալու համար։ Պորտսմաութին միւս անդամները հաստատած էին կայարան, ողջունելու համար զինքը վերջին անգամ մը, և նոյն իսկ Բորթմութի մէջ ժողովրդային ծափահարութեան մը մէջ էր որ, «Կուա Հօր» յանձնաւը մեկնեցաւ։ Եւ մէկ պաշտօնական ճամբորդութիւն կազմակերպուած էր այսքան գեղեցիկ յարգանութիւններով, քանի որ և ոչ մէկ բան զլացուեցաւ այս ճամբորդութեան պատրաստութեանց մէջ, հանդիսաւորելու համար Անգլիացի ժողովուրդին՝ գաղթային նախարարին առաքելութեան քաղաքական բարձր նշանակութիւնը։

Եւ իրողութիւնը այն է որ, գաղթային նախարարին առանձնած պարտականութիւնը այնչափ դիւրին չէ, և ինք պէտք է զայն արժանապէս իգնուին հանելու համար մեծ փափկանքներ։ Թիւրիմացութիւն ցոյց տայ։ Իր նպատակն է տեղեկանալ այն միջոցներուն՝ որոնք պէտք է ձեռք առնուին, Հարաւային Ափրիկէի վերջնական խաղաղացումը պահովելու համար, ինչպէս նաեւ մերձակայ իրերու բնական կացութիւնը։ Եթէ միսիոն բարի կամեցողութիւնը բաւական ըլլար այս գործին։ Եթէ միսիոն խնդիրը բարեհաճութիւն ցոյց տալուն մէջ ըլլար, խնդրոյ առարկայ բոլոր եղելութեանց նպատամբ, այդ պաշտօնը շատ պարզ ան մը պիտի ըլլար։ բայց կացութիւնը Հար. Ափրիկէի մէջ բաւական կընճռոտ հանգամանք մը ունի, և Անգլիական կառավարութիւնը յարգուած օրէնքներուն հետ հաշտարար դիրք մը ունենալով հանդերձ, պէտք է հաւատարապէս գոհացում տայ անոնց, որոնք յատեբազմի ընթացքին հպատակութիւն յայտնած էին, անոնց՝ որոնք յատեբազմի վերջին երեք տարիներու ընթացքին՝ յայտնուած էին իրը ճշմարիտ օրինապահներ, և վերջապէս տոնոց՝ որոնք իրը ճշմարիտ արքայականներ, միակ պաշտպաններն են անգլիական կառավարութեան ազդեցութեանց Հար. Ափրիկէի մէջ։

Մր. Զէմպրլէյն չպիտի բաւականանայ միմիայն Թրանսվալի և Օրանժի նախկին կացութեան վերահաստատմամբ, այլ պիտի ջանայ, մանաւանդ, ընդհանուր ուղղութիւն մը տալ այն բոլոր հակասական ջանքերուն, որոնք ի յայտ կուգան, ամբողջ Հար. Ափրիկէի մէջ, Բէյրթաուն, Բրէթորիայի, Քիմպրլիի և Տըրպանի մէջ հաւատարացէս։ Թրանսվալի և Օրանժի մէջ, ենդիրն է՝ պատերազմէն ինքնասիրած Պոէրներուն տալ գործնական միջոցներ՝ իրենց հողագործական աշխատանքներուն վերսկսելու, ինչ որ միակ և ճշմարիտ աղբիւրն է հանրային բարեկեցութեան, նոր գաղթականութեանց համար։ Պէտք է անհետացնել նաեւ հակառակորդութիւնը այն Պոէրներուն՝ որոնք մինչեւ իրենց վերջին ուժը մարտնչեցան և անոնց որոնք հպատակութիւն յայտնեցին պատերազմին վերջանալէն առաջ։

Բարեյուսոյ և Նաթալի գաղթականութեանց մէջ, կացութիւնը բոլորովին տարբեր է։ Հոն խնդիրն է՝ մասնաւորապէս հպատակեցնել ջանալ Անգլիոյ այն Ափրիքանտերները՝ որոնք պատերազմին ընթացքին օգնեցին Պոէրներուն։ Անգլիական կառավարութիւնը չուզեր բան մը ընել հին ըմբոստներուն, և մինչեւ հիմա ալ, ընդդիմացաւ Պոէր զօրավարներուն այն խնդրանքին, որով ներում կը հայցուէր զէնք վերցնող Ափրիքանտերներուն։ Հիմա, տեղւոյն վրայ, Մր. Զէմպրլէյն պիտի տեղեկանայ որ, այդ ընթացքը մեծ սխալանք մըն է, և թէ՝ այդ ընդդիմութիւնը ուրիշ բան չի կրնար ընել, բայց եթէ աւելի կնճռոտել մինչեւ հիմա առաջ եկող բոլոր թիւրիմացութիւնները։

Դեռ քանի մը օր առաջ, Պրիմինկէմի մէջ, գաղթային նախարարը կը յայտարարէր թէ՝ կը սկսէր այս մեծ ճամբորդութեան, տոգորուած բոլորովին խաղաղասիրական և հաշտարար մտադրութիւններով։ Պէտք չէ կասկած ունենալ այս մասին, քանի որ Անգլիոյ գերագոյն շահը կը պահանջէ հիմա խաղաղասէր և հաշտարար ըլլալ։ Հար. Ափրիկէի նկատմամբ։ Եւ ահա ատոր համար է որ պէտք է համոզուիլ թէ, գաղթային նախարարը տեղւոյն վրայ պիտի ըմբռնէ որ, Հար. Ափրիկէի մասին ամէնէն ճիշդ քաղաքականութիւնը պիտի ըլլայ, հետեւաբար նաեւ ձեռք առնուելիք վարչութիւնը, կարելի եղածին չափ չափաւորական քաղաքականութիւն մը, որ միայն պիտի կրնայ ատիճանաբար անհետացնել բոլոր երկպառակութիւնները։ Եւ այս տեսակ քաղաքականութեան մը հետեւելով, Մր. Զէմպրլէյն ամենայն ընդունակութեամբ պիտի պարտաւորուի զոհել Լորտ Միլները, որ հանդիսացաւ իրը ամէնէն բուռն պատերազմի մարդը, որպէս զի զայն ընէ ամէնէն հաշտասէր անձը։ Հակառակ պարագային, Հար. Ափրիկէի իրական խաղաղեցումը յաւէտ անկարելի պիտի ըլլար։

Ամէն պարագայի մէջ, պէտք է վստահութիւն ունենալ Մր. Զէմպրլէյնի այս ճամբորդութեան առաջ բերելիք օգտակար արդիւնքներուն մասին, ոչ թէ անոր համար որ, գաղթային նախարարին անձը և տրամադրութիւնները երաշխաւորութիւն մըն են ատոր, այլ ներկայ պարագաները պատճառ մըն են Անգլիոյ որ, ունենայ ամէնէն խոհական ու չափաւոր քաղաքականութիւնը։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԷՐԻ

Լորտ Սալզպերի այս օրերս Անգլիա կը դառնայ, Լորտերու ժողովին մէջ՝ վերջերս ձեւակերպուած Կրթական Օրինագիծին վիճաբանութեանց մասնակցելու համար։ Լորտը յայտնած է թէ համամիտ է այդ օրինագծին գլխաւոր տրամադրութեանց, բայց շատ կարելի է որ իր ազդեցութիւնը բանեցնէ դարձեալ նկատողութեան առնելու համար օրինագծին այն մասերը որոնք ծանր կուգան բողոքական բայց ոչ-անկիլիքան վարժարաններու վարիչներուն։ Հաւանական կը նկատուի որ, ժողովին մէջ սա առաջարկը ըլլայ թէ՝ այն վարժարաններուն՝ որոնք անկիլիքան եկեղեցիին հետ ուղղակի կապ մը ունին, կրօնական ուսումներու ճիշդ կղերականներուն յանձնուի։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անգլիական խորհրդարանին մէջ, Բրանպորն դերկոմսը, Նոյ. 25ին հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ Շանկայի պարպումին մասին։

Վերջին օրերս տէրութեանց միջեւ փոխանակուած յարաբերութեանց հետեւանքով, միջազգային զօրքերը կարելի եղածին չափ շուտ պիտի քաշուին Շանկայէն։ Մեկնման ճիշդ թուականը կախում ունի այն օրէն, երբ պիտի ճշդուին ծովային փոխադրութեան միջոցները։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

«Թայմզ» կը գրէ։—Բեթերսպուրկի մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին Աֆղանիստանի խնդրին վերաբերեալ վերջին դէպքերուն։ «Վիէտոմոսքի» թերթը, ընդարձակ յօդուած մը կը հրատարակէ Ռուսիոյ, Անգլիոյ եւ Աֆղանիստանի վրայ, որ բաւական մեծ կարեւորութիւն ունի։ Թէեւ պատճառ մը չկայ կարծելու թէ այդ յօդուածը կառավարութենէն ներշնչուած է, սակայն բաւական ճիշդ կերպով կը ցոլացնէ Ռուսիոյ ձեռնհաս միջավայրերուն կարծիքները։ Յօդուածին հեղինակը կ'ըսէ թէ իրերու կացութիւնը բոլորովին արտասովոր է եւ թէ անկարելի է պնդել համաձայնութեան մը վրայ, որով Ռուսիա Հնդկաստանի կառավարութեան միջոցաւ միայն կրնայ հաղորդակցութեան մտնել՝ իրեն դրացի երկրի մը վեհապետին հետ։ Ներկայ կացութիւնը նաեւ նուազ գոհացուցիչ է, վասն զի Անգլիացիները միշտ կը ջանան հետզհետէ Աֆղանիստանը հասցնելու հնդկական տէրութեան հարկատու երկրի մը վիճակին։ Յօդուածին հեղինակը չի կարծեր որ Աֆղանիստանի վեհապետը հաւատարիմ բարեկամ մը ըլլայ Անգլիոյ։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒՐԲԷՆ, 28 Նոյեմ.—Բարոլ թագաւորը, խանդավառ ընդունելութիւններու մէջտեղը, այսօր կատարեց Ռումանիոյ Խորհրդարանին սովորական նստաշրջանին բացումը՝ գահատառով մը, ուր կը հաստատէ թէ բոլոր օտար տէրութեանց հետ յարաբերութիւնները խիստ լաւ են։ Նաեւ թէ քանի մը օրինագիծեր պիտի ներկայացուին Խորհրդարանին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Դերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը, այսօր, շարունակեց ներքին կանոնագրին նկատմամբ կատարուած վիճաբանութիւնը Մ. Քասովի առաջարկութեան առթիւ թէ, մաքսային սակացոյցի ծրագիրը ամբողջութեամբ ընդունուի։ Վիճաբանութեանց միջոցին ընկերվարական կուսակցութիւնը անկարագրելի աղմուկ մը առաջ բերաւ։ Սպառնական կերպով յառաջացան դէպի ատենապետին սեղանը եւ փորձեցին զայն պաշարել։ Ատենապետը ստիպուեցաւ նիստը դադրեցնել կէս ժամուան համար, բայց վերթացուելուն աղմուկները շարունակեցին։ Վիճաբանութեան շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Էլիզէի մէջ, այսօր, Մ. Լուպէի նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց Խորհուրդին ատեն Մ. Լուպէ ստորագրեց հրամանագիր մը որ կը փոխէ կրօնական միաբանութեանց մասին հանրային վարչութեան կանոնագիրը։ Յառաջիկայ շաբթուան սկիզբները, Ներակոյսին ու Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացուին կրօնական միաբանութեանց կողմէ խնդրուած արտօնութիւններու վերաբերեալ օրինագիծերը։

—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Մ. Պօ առաջարկեց որ երեսփոխանութիւնը եւ Բարիզի քաղաքապետութեան Խորհուրդի անդամութիւնը տարբեր բաներ ըլլան։ Մ. Միլվուա դէմ խօսեցաւ այդ առաջարկութեան, ըսելով որ այդ առաջարկութիւնը մասնաւորաբար ուղղուած է ազգայնական հինգ երեսփոխաններու դէմ եւ թէ տարիա անպատշաճ արարք մըն է Բարիզի քաղաքին հանդէպ։ Բուռն վիճաբանութիւններէ ետքը Մ. Լագի պաշտպանեց հակառաջարկ մը թէ, երեսփոխանութիւնը, ծերակոյտի անդամակցութիւնը եւ ընտրական ուրիշ պաշտօններ տարբեր բաներ ըլլան։ Այս հակառաջարկը մերժուեցաւ 58ի դէմ 442 ձայնովի։

—Նախարարապետ Մ. Բոմպ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է՝ Մարսիլիայէն մեկնող թղթատարական երթեւեկութիւնները ապահովելու։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՆ.—Բոլսեվիկեան դեսպանը, այսօր, յայտարարեց արտաքին գործոց խորհրդականին թէ, քանի մը լրագիրներու գրածին հակառակ, իր կառավարութիւնը բնաւ մտադիր չէ Բանամայի գործին մէջ տարտուկ պատճառել Մ. Նահանգաց կառավարութեան, աւելի լաւագոյն պայմաններ ձեռք բերելու նպատակով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Քիչներ Պոմպէյ ժամաներ է։

ՊՐԻՍԷԼ.—«Բըթի Պլէօ» Լոնտոնէն հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ Բորթուկալի թագաւորին Անգլիա կատարած ուղեւորութեանը մասին։ Այդ հեռագիրը կ'ըսէ թէ, հակառակ տրուած նպատակաւոր հերքումներուն, բացառակապէս յայտնի եղած է որ, Անգլիա բարոյապէս ու անուղղակի կերպով ձեռք դրած է Ափրիկէի Բորթուկէզ գաղթավայրերուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Իրարակ չրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մերձեցումը կատարուած իրողութիւն մըն է։ Այս զրոյցին համեմատ Ֆրանսա ազատ մուտք պիտի գտնէ Մարոքի մէջ, եւ պիտի հրաժարի Նիւ Ֆաունտլէնտի և Նոր-Հեբրիտեաններու մասին ունեցած հետամտութիւններէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Նոյեմբեր.—Բորթուկալի թագաւորը Սանդրինկէմի մէջ այցելութիւն տուաւ Անգլիոյ թագաւորին։

—Մ. Մ. Վէսէլս, Շալք-Պիւրկեր, եւ Վօմարանս, մեկնեցան Լոնտոնէն, Թրանսվալ ուղղուելով։ Իրենց հետ կը տանին նախագահ Քրիւկէրի մէկ նամակը, ուղղուած Մր. Զէմպրլէյնի, ուրկէ կը խնդրուի իրենց Թրանսվալ վերադառնալու արտօնութիւնը։

—Կը ծանուցուի թէ՝ Մր. Զէմպրլէյն, Մօզամպիք անցած ժամանակ պիտի զբաղի վերջնականապէս, Տէլկոայի Անգլիոյ թագման խնդրով։

ՆԱԲՕԼԻ.—Բարրի կղզիին քաղաքապետական խորհուրդը որոշեց արձան մը կանգնել Քրուբի յիշատակին։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ԳԱՍԻՄ

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԵՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՑ ԹԻՒԵՐԸ

57—120

ԱԹԷՆԻ.—Մավրոքօքսաթօ իշխանը, ընտրական պարզողութեան մը մէջ ըսաւ թէ, արդի կուսակցութիւններէն մէկուն կամ միւսին յարելու միտք չունի։ Եթէ խորհրդարանին անդամ ընտրուի, նեցուկ պիտի կանգնի այն դահլիճին, որ ամէնէն աւելի պիտի աշխատի ազգային շահերու համար։ Ընտրական պայքարը կը շարունակէ խուռն հանդամանք մը ստանալ։ Հնդհանրապէս տէլեֆոնիական կուսակցութեան յաջողութիւնը կ'ակնկալուի։

ԲԱՐԻԶ.—Վերջնապէս որոշուած է որ Հանրապետութեան նախագահը Ափրիկէ այցելէ մարտ ամսուն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քոնոօթի դուքսը եւ դքսուհին Հնդկաստան մեկնեցան։

ԷՍԷՆ.—Հանգուցեալ Մ. Քրուբի մնդրանիկ աղջիկն է որ կը ժառանգէ «Քրուբ»ի գործարանը։ Մինչեւ իր մեծնալը՝ Տիկին Քրուբի խնամակալութեան տակ պիտի գտնուի։ Գաղով գործարանին տնօրէնութեան, ոչ մէկ փոփոխութիւն տեղի պիտի ունենայ։

ՊԷՌԼԻՆ.—Քէօրլիցի տաճարին բացման հանդէսին առթիւ, Վիլհէլմ կայսրը ճառ մը արտասանեց, որուն մէջ հետեւեալ խօսքերը ըրաւ.—«այս տաճարը պիտի ապացուցանէ թէ՝ մեր միութիւնը հնարաւոր է, մտքի ու մարմնի տեւական աշխատութեամբ, բայց արդի սերունդը կը թուի թէ չուզեր ճանչնալ աշխատութեամբ տիրանալու պարտականութիւնը այն բաներուն, զորս մենք մեր նախահայրերուն աշխատութեամբ ձեռք ձգած ենք։ Մեծ խնդիրները չեն հասկցուած ընդհանրապէս ժողովուրդին կողմէ։ Մեր դարը կը պահանջէ սերունդ մը որ հանկնայ զանոնք»։ Կայսրը վերջացուց իր խօսքերը, մաղթելով իրագործումը իր յայտնած բաղձանքներուն։

—«Քրէօցցայթունկ»ի գրածին համեմատ, Սաքս Ալթենպուրկ դուքսը, որ քանի մը շաբաթներէ ի վեր հոս կը գտնուի, կը տառապի բաւական ծանր «պրոնշիթ»ի մը։

ԹԷՎԱԴԻՀԱԹ

Գոնեա վիլայէթի վալիւիլի Սէլանիկ վիլայի սպագզ աթուգիթլու Թէվֆիգիգ պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ սըր։

Հիւսնի խրամէթ վէ զայրէթլէրինէ մէպնի Հէնռէսէի Միլքիյէ մէքթէպի մուալիմլէրինէն Բասխանէի Հիւմայուն միտիրի սատէթլու Մալիհ Զէքի պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէվֆիէն Ուլա սընֆը եվվելի. վէզոֆի մէվսուլէրինի հիւսնի իֆա էյլէմէլէրինէ մէպնի մէքթէթիպի զայրի միւսլիմէ վէ էճնէպիյէ միւթէթիճի սատէթլու Բաֆիմ պէյէ թէրֆիէն Ուլա սընֆը ռանիսի բիւթպէյլերի թէվճիհ պույրուլմուշ սըր։

ՄԻՏԱԼԵԱ

Համիտիյէ Հիճազ թիմուր եօլու ինշասը իշուն իսանէ իթա էյլէմիշ օլան Էֆենտի վիլայէթի էմլաքը Հիւմայուն միտիրի Գէորգ վէ Ատանա վիլայէթի Մահքէմէի Պրայէթ ազասնան Թէրզեան Արթին, վէ Քարսի լիվա մասէն միւէնթախի Օննիկ էֆ.ներէ կիսիւլ Լիեազաթ միտաչեալրը ինայէթ վէ իսան պույրուլմուշ սըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՑԵԷ

Պէյրութ վիլայէթի տախիլինէթ քեսին Նաստա վէ Թիպէրիա վէ Գուստ ատնճաղը տախիլինէթ վագֆ նէֆֆի Գուստ իլէ Եաֆա վէ Կազա մէրքէզլերինէթ գօլերա խաստալըղը հապսիյէ էմանէթի մուամէլէսինին մուվագգաթի թաթիլ օլունսուղը Թէլեկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի սալիսին պիլտիրիլմիշ տիր։

* *

Սայէի թէսիլաթվայէի հազրէթի Բաղչահիէ Մանասթիրը վիլայէթի տախիլինէթ քեսին Նօսգա նահիյէսինէ թէմտիտ օլունմագա օլան խաթթը թէլեկրաֆի իքմալ օլունարագ մուխապէրաթա միւպաշէրէթ օլունսուղը նէզարէթի միւշարիլէյհանլը իշարը իւզէրինէ իլան օլունուր։

* *

Պէյրութ վիլայէթի տախիլինէթ Նապլուս մէրքէզինէ միւլազագ Պէնի Սէսաբ բօսթա շիւպէսինէ քէմաֆի իւս սապրգ թէահիւլի մէքթուպ գապուլ վէ թէմթի օլունմաղը նէզարէթի միւշարիլէյհանան իշար օլունմուշ սըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐԱՄԱԶԱՆԸ այսօր կը սկսի։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն Բամազանի գիշերները կանթեղներով պիտի լուսազարդուին բոլոր մզկիթները։

—Զեռնհան պաշտօնարանը ամէն տարուան պէս, այս տարի ալ հրման տուաւ, Բամազանի գիշերները Շահզատէ Պաշչի թատրոններուն մէջ ներկայացումներ տալ։

—Կայս. հրամանով Բամազանի մէջ պանիր, ձիթապտուղ, անուշեղէն եւ. պիտի բաժնուին պահականոցներու և զօրանոցներու զինուորներուն։

—Ամէն տարուան պէս, այս տարի ալ Բամազանի առթիւ Նպարեղէն, իւղ բրինձ եւն. պիտի բաժնուին, կարգ մը աղքատներու և կարօտներու, Կայս. Անձնական գանձէն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ուրբաթ օր, գերման դեսպանին չնորհուած Կայս. ունկնդրութեան միջոցին, դեսպանը իր վեհապետին, Վիլհէլմ կայսեր չնորհակալութիւնը յայտնեց այն սիրալիր ընդունելութեան համար, որուն արժանացած էր Պոլսոյ մէջ «Շեթայն» գերմանական դպրոց-մարտանաւը։

ԽՈՒՎԱՐԱՐ.—Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանը դադրեալ 10 օր պայմանաժամ տուաւ որ իրեն ներկայանայ, իբր խըռովարար ամբաստանուած, միջահասակ, դեղնօրակ, նիհարկեկ և 28 տարու փաստաբան Ֆազիլ պին Գարրին, որ եգիպտոս փախչելով խռովարարական գաղափարներ կը տարածէ։ Այս միջոցին եթէ չներկայանայ, ա՛լ բողոքելու իրաւունք չպիտի ունենայ իբր օրինապանց։ իր ստացուածքները պիտի գրաւուին ու քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի։

—Նոյն դատարանը ասոր պէս վճիռ մըն ալ արձակեց Շեֆիք պին Պէրբէթինի դէմ, որ Եւրոպա փախած ատեն Ամէնքի մէջ կարգ մը խռովարարներու միացած և ապօրինի ընթացքներու մէջ գտնուած էր։

ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏ ԵԱՆԷՈՆ.—«Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը գրէ թէ, Բազլէքի (Սէլանիկ) մէջ իր խռովարարական շահատակութիւններով ծանօթ Եանքոֆ ազգակապետը, որ Կայս. զինուորներուն բուռն հետապնդումներուն չկրնալով դիմանալ, Ցունասան ապաստանած էր խեղճ վիճակի մէջ, ստիպուած է հոնկից ալ օտար երկիրներ գաղթել, քանի որ Հելլէն օսմանականութիւնը ծանուցած էր անոր թէ, Ցունասան չկրնար բնակիլ, հակառակ պարագային կրնայ ծանր յետաձիներու ենթարկուիլ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Սապրանչէին մէջ իշխանին բացման ճառին պատասխանը պատրաստելու առթիւ խորհրդակցութիւն կատարուած ատեն, Զանքովի կուսակցութեան պետերէն Մ. Թէթոնէվէվ ըսած է թէ, նկատողութեան առնելով Վեհ. Սուլթանին կողմէ իշխանապետութեան նկատմամբ եղած կայս. չնորհները, Պուլկարիոյ ամէնէն կարեւոր պարտականութիւնն է միշտ հաւատարիմ ու հնազանդ ըլլալ կայս. կառավարութեան, վասն զի այդ ընթացքին հետեւանքը Պուլկարիոյ համար շահաւոր է։ Երեսփոխանը յարեց թէ վերջերս բռնուած ընթացքը ցոյց կուտայ թէ դահլիճն ալ կատարելապէս ըմբռնած է հաւատարմութեան ու հնազանդութեան պէտքը։ Մ. Թէթոնէվէվ հիմակուան դահլիճին ամէնէն զօրաւոր կուսակիցներէն է։

—Սէլանիկի անգլիական ընդհ. հիւպատոսը ընդարձակ տեղեկագիր մը զրկելով Պոլսոյ անգլիական դեսպանին, ըսած է թէ Կայս. զինուորներուն և պուլկար աւազակներուն միջեւ պատահած ընդհարումներուն հեղինակները և պատասխանատուները նոյն աւազակներն են, և թէ սահմանագլուխը անցնող այդ զինեալ աւազակները ստահակներ ու խայտառակ անձեր են։ Ընդհ. հիւպատոսը կը յարէ թէ Կայս. հպատակները միշտ Օսմ. տէրութեան պաշտօնեաներուն պաշտպանութիւնը ուզակցութիւնը կը վայելեն, և թէ ատոր հակառակը պնդող հրատարակութիւնները բացարձակ յերիւրանքներ են։

—Հինգշաբթի, կէս գիշերուան մօտ հրդեհ ծագեցաւ Սոֆիայի «Պաթէմպէրկ» պանդոկին մէջ. ներսինները շապիկով ազատեցան միայն։ Վնասները 10,000 ֆր. կը հաշուուին։

—Հարմանլրի մաքսատունը հասած տպրանքներէն աւելորդ մաքսատուրք պահանջուելուն, Բ. Դուռը զեկոյց Պոլսոյ պուլկարական գործակատարութեան կարգադրել այդ խնդիրը։ Դրածակատարութիւնը ըսաւ թէ հարկ եղած հրահանգը տրուած է։

—Սոֆիայի կառավարական պաշտօնարանին մէջ յաջորդական կերպով կատարուած գողութիւններուն մասին ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բացած ըլլալով, ձերբակալած է Կապրիէլ Զանոֆ անուն մէկը որ խոստովանած է թէ 20 հրացան գողցած էր։ Ասկից առաջ պատահած 10,000 ֆրանքի գողութեան հեղինակն ալ ան կը կարծուի։

—Պէլկրատէն կը գրեն թէ Մաչուքովօ գիւղին մէջ, Պուլկար աւազակները, տեղին մուսիթարին կը պատանան 1000 ֆր. տալու համար։ Բայց անոր չկրնալ վճարելուն վրայ կ'պանեն իր երկու աղաքը, կինը և աղջիկը։ Զարգարդերները ձերբակալուած են։

ԹԷՔԱՏԱՐԱԿԱՆ.—Օսմանեան նամակատուներէն օտար երկիրներ ղրկուած և ետքը դարձեալ Թուրքիա վերադարձուած Թղթատարական ծրարներէն մաքսատուրք չպիտի առնուի։

ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ պարպարումին համար, Այտընի նահանգը 20,000 ղրուշ եւս խնդրած է։

ՕՏԱՐ վիճականութեանց թղթերու վաճառումը Սելանիկի մէջ արգիլելու համար կարգ մը կարգադրութիւններ պիտի ըլլան։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ ԹԷՔԴԷՐԷՆԵՐԸ.—Պոլսոյ Առեւտրական սենեակը խնդրից Առեւտրական նախարարութենէն որպէս զի մաքսային իշխանութեանց կողմէ մէյմէկ սատացագիր տրուի վաճառականներուն, ամէն անգամ որ անոնց մէկ տպրանքը անցնի մաքսէն։

Արդէն Օսմ. մէկ նաւահանգիստէն միւսը փոխադրուած տպրանքի մը քանակին և տուած մաքսատուրքին համար թէղթերէ մը կը տրուէր։ Այս թէղթերէն տակաւն առնուելով տպրանքին գացած տեղին մաքսատան կողմէ, տպրանքին տէրոյ ձեռքը ո և է վաճառականէ չէր մնար, իր՝ մաքսատուրքը վճարած ըլլալուն մասին։ և երբ տպրանքին մէկ մասը նոյն տեղը ծախուելէ ետք, մնացած մասը ուրիշ տեղ մը ղրկել ուզուէր, կրկին մաքսատուրք կը պահանջուէր։

Առեւտրական սենեակը նկատելով որ այս բանը իր անպատեհութիւնները ունի, և մաքսատուրքը վճարուած տպրանքի մը ուրիշ նաւահանգիստ մը փոխադրուած ատեն կրկին տուրք վճարելը վաճառականութեան կը մնայ, խնդրած է Առեւտրական նախարարութենէն, որպէսզի մաքսային պաշտօնարանները մէյ մէկ ստացագիր տան ուրիշ նաւահանգիստ մը հասնելիք տպրանքին թէղթերէին փոխարէն։

ՌՈՒՍ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՅԱՌԸ.—Օտեսայի ռուս հնագիտական ընկերութեան նախագահուհի, կոմսուհի Օվարոֆի ի պատիւ, որ իր աղջկան հետ Պոլիս կը գտնուի, Բերայի ռուս հնագիտական կամարը ուրբաթ օր նիստ գումարեց։ Ինչպէս կը տիրուի, միշտ կոմսուհին Պոլսոյ հնագիտական վարերը այցելելէ ետք, Իզմիր, Այասուլուք, Պօտրում և ուրիշ տեղեր ալ երթալով հնութիւնները դիտած էր, այս կամարին տնօրէն Բրոֆ. Ուսբէնգիի հետ։ Նիստին ներկայ էին նաև Ռուսիոյ դեսպան, դեսպանատան բարձր պաշտօնեաները, Գարատաղի դեսպանը և այլն։

Կամարին տնօրէնը ճառով մը իւիր հանեց կոմսուհիին աշխատութեանց արժէքը հնագիտական տեսակէտով։ յետոյ խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ հնագիտական գիւտերու վրայ, որմէ ետք ցոյց տուեցաւ կամարին կողմէ վերջերս գտնուած եփած հողէ շքադրամ մը, որուն վրայ կէն մը կար, ձախ ձեռքով քնար մը բռնած և աջ ձեռքը մտրուսուր մարդու մը երկարած։ Այս կինը նոյնաւոր քերթողուհի Սաֆոն է եղեր, որ իր հայրը կ'ողջունէ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշած է, կ'ըսէ Հռոմէն Վիեննա քաշուած հեռագիր մը, իտալական նոր դպրոցներ բանալ Դամասկոսի, Լաէլպի, Իսկէնտէրունի, Երուսաղէմի, Կրէտէի, Սելանիկի, Շքոտրայի, Նիգիպտոսի եւ Պէնկազիի մէջ։

ԻԶՄԻՐ-ԳԱՍԱՊՈՒ եւ երկարձգուած երկաթուղիի գիծին իբր անօրէն, հանգուցեալ Մ. Քոթարի յաջորդ նշանակուած է, կ'ըսէ «Մոնիթէօռ», Սիլանիկ-Պոլիս միացման գիծին անօրէն եւ Դամասկոս-Համա գիծին վարիչ պատուիրակ Մ. Ալէքսիս Բէյ։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏԻՒՆ Վարչութեան, տասանորդներու բաժնին անօրէն կարգուած է Եորկի պէյ Աասսիլա։

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ Օսմ. Ընդհ. հիւպատոս Բասիմ պէյ Պոլիս եկաւ։

ՔՕՂԵՐԱ.—Պաղեստինի քօղերային առաջը առնելու համար, Պանքովսքի փաշայի հսկողութեան տակ գտնուած առողջապահական յանձնաժողովին վրայ պիտի աւելնան նաեւ, 7 ուրիշ թիկնաներ։

—Առողջապահական Խորհուրդին որոշումով, Պաղեստինի մէջ քօղերային առաջնորդացումը արգիլելու համար, Երուսաղէմի կառավարիչին, Սիւրիայի ու Պէյրութի կուսակալներուն հանդիսութեան տակ առողջապահական յանձնաժողովներ պիտի կազմուին, եւ

պէտք եղած տեղերը առժամեայ հիւանդանոցներ պիտի հաստատուին։

— Առողջապահական Խորհուրդը ծանոյց բոլոր չղջենուային ընկերութիւններուն, որպէս զի ամէն անգամ որ իրենց մէկ չղջենուը յայտնուած ըլլայ Հիճազ գացող ուխտաւորներուն, երեք օր առաջ լուր տրուի Առողջապահական վարչութեան՝ պէտք եղածը գործադրելու համար։

—Եաֆայի մէջ նոյեմ. 14ին 32 դէպք և 13 մահ. 15ին 27 դէպք և 9 մահ.

Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ նոյեմբեր 14-15ին Ամանի մէջ 7 դէպք 4 մահ, Պէրջահի մէջ 5 մահ. Հաթէմի մէջ 4 մահ. Իրպիսի և Մէլքիսի մէջ ոչինչ։

—Պաղեստինի համաճարակը արգելք կ'ըլլայ Ս. Տեղեաց ուխտագնացութեան, քանի որ Եաֆա վարակուած ըլլալով, ամէն չղջենու հոն չհանդիպիր։ Ուխտաւորները այս պատճառով Բոթթ-Սայիտ կ'ելլեն եւ հոն կը սպասեն։ Ռուս ուխտաւորները որոնք ամէն տարի հարիւրներով գացած կ'ըլլային սա ատեն, չեն երեւցած դեռ։

—Տիբերեայէն կը գրեն թէ, տեղացիները սկսած են, իբր դարման քօլերայի, ալրուկով արիւն առնել վարակուածներէն։ Կ'ըսուի թէ այս միջոցով հիւանդներէն 100ին 99ը կը բուժուին։

ԴԵՂԱՐԱՆԻ քննիչները իրենց քով փոքր կշիռներ (անդիկրամ, միլիկրամ եւլն) պիտի ունենան դեղարաններու կշիռներուն ճշդութիւնը որոշելու համար։

ԸՆԴՈՎԵԱՑ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ. — Բասէլիի ու Անատոլիի Գավաքներուն միջև եղած ընդհանուր հեռագրութիւնը ուրուած ըլլալով, հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են։ Նորոգութիւնը քանի մը օրէն պիտի աւարտի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳԱՐԵԳԻՆ Է.Ֆ. ԳՕՐՏՕՆՃԵԱՆԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Ի՞նչ շարժառիթներով կատարուած է անձնասպանութիւնը.— 1000 ոսկին.— Անհետացող եղբայր մը. — Դաս մը

Հետեւեալ մանրամասնութիւնները ստացած ենք Գօրտոնճեան Գարեգին էֆ.ի անձնասպանութեան մասին, որոնք կը լուսաբանեն գործուած քրտամեծցուցիչ տարաբնոյթ շարժառիթները։

Գարեգին էֆ. 600 ոսկի դրամագլխով մը կ'ամուսնանայ հանգուցեալ Պոլսեանի Պօղոս էֆ.ի աղջկան Օր. Վիքթոր Պոլսեանի հետ։ Ամուսնութեան առաջին ամիսները, սիրով կ'ապրին երկու ամուսիններ։ Օր մը Տիկ. Վիքթոր, իր ամբողջ գոհարեղէնները, 400 ոսկի արժողութեամբ, ինքնաբերաբար կը յանձնէ ամուսինին, որպէս զի ապահով տեղ մը պահ դնէ։ Գարեգին էֆ., թէ՛ այդ գոհարեղէնները և թէ իր իւր օժիտ ստացած 600 ոսկին եղբօրը կը յանձնէ և գոհարեղէնները տեղ մը աւանդ դրուելով գոյացած 400 ոսկին ալ կը տրամադրեն իրենց գործին ընդարձակման։ Գարեգին էֆ.ի եղբայրը վերջերս Բարիզ կ'երթայ, գոհարեղէնի վրայ լայն գործառնութիւններ բանալու համար։ Սակայն կ'երթայ ու ալ անգամ մըն ալ իր վերայով տեղեկութիւն չհաղորդեր։ Օրերը, ամիսներ կ'անցնին, և՝ ո՛չ մէկ ձայն։ Գարեգին էֆ. չկրնալով մեկնել այս լուութեան նշանակութիւնը, անորոշագոյն մտատանջութեան մը կը մատնուի։

Միւս կողմէ, Տիկ. Վիքթոր, առանց անցած դարձածէն տեղեկութիւն

)(57)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵՊ

ԳՐՍԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

ՄԻՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Դ. Հին օրէնքն իսկ որ սկսեր օրինակն էր (նոր օրէնքին), ընդգրկած ունէր (մեղքերու քաւութեան և 102րդ սաղմոսին մէջ ըսուած) այս ուսուցումն ու վստահութիւնը, իբր մահուան կործանուելուն նախաշաւիղ մեծ ուսուցիչն ու գրաւականը՝ երկնային վերնակենցաղ յաւէտ անճառելի կեանքին մը ունենալու, իր մէկ գոհարը կ'ուզէ օր մը ամուսինէն, գործածելու համար, պէտք եղած ատեն։ Գարեգին էֆ., բնականաբար գոհացում չկրնար տալ կնոջը խնդրանքին, — քանի որ գոհարեղէնները ամբողջութեամբ աւանդ դրուած էին—, և այսօր, վաղը ըսելով, կը խաբէ կինը։

Ասոնք չեն բաւեր, նոր հոգ մըն ալ կ'աւելցնայ Գարեգին էֆ.ի գլխուն։ Պօղոս Պաղնաս էֆ.ի եղբօրորդին գաւառէն Պոլիս գալով, իբր ժառանգորդ իր հօրեղբօր, դատ կը բանայ, և Շէրիի դատարանին առջեւ իրաւունք մը ձեռք կը բերէ։ Բայց ուրիշ պիտի կըրնար վճռել Գարեգին էֆ. պահանջուած գումարը։ Խոստումները, — թէ իր կնոջը և թէ ժառանգորդին, — և անվերջանալի ձգձումները կէտի մը կը կրթնին սակայն, ու խեղճ մարդը, անօրինակ փորձութեան մը կը մատնեն։ Վերջին օրերս ապրուստի նեղութիւնն ալ կ'ուզայ կը հասնի, որուն վրայ Գարեգին էֆ., ա՛լ չդիմանալով, միտքին մէջ կը լարէ սև արարքին ուղեղը։ Իր որոշումը՝ որոշա՛ւմ։ Բան մը ետ չեն կրնար կեցնել զինքը, մանաւանդ որ իրմէ զատ ոչ ոք տեղեկութիւն ունէր գլխուն եկած փորձանաւոր նեղութիւններէն։ Խեղճ ամուսինը նոյն իսկ կնոջը՝ բան մը չյայտներ։

Զօրեքշաբթի օր, կերպով մը առաջնեկը ձեռք կ'անցընէ, ու քանի մը վայրկեան ետքը, կը սկսի առնուիլ թունալից հիւթին պատճառած գալարումներուն ու կծկումներուն տակ։

Կինը յանկարծ զինքը այդ վիճակին մէջ գտնելով, զարհուրած ու լալագին, բժիշկ կանչել կու տայ, եւ կը հասնին Տոքթ. Ալեքսանարոս եւ Տոքթ. Սեղբոս բժիշկները, որոնք թէպէտ ի գործ կը դնեն նախնական ամէն դարմաններ, սակայն անօգուտ։ Թոյնը իր աւերիչ դերը կատարած էր։ Գարեգին էֆ. չորեքշաբթի կէս օրէն մինչեւ հինգշաբթի գիշեր ժամը 5½, սոսկալի տանջանքներու եւ գալարումներու մէջ, կիսամեռ կը հեւայ, և կը խոսովանի, բժիշկներուն առջեւ, գործած իր չարչարագ արարքը, միանգամայն ստոր պատճառները,—վերոյիշեալ պարագաները,—եւ հոգին կ'աւանդէ, եղերերգական տեսարանի մը մէջ։

* *

Ոսկիականութիւնը քննութիւններ կատարելով, հաստատեալ է ետքը Գարեգին էֆ.ի անձնասպան ըլլալը, արտօնեց թաղումը, որով շաբաթ օրը (*) քահանայի մը առաջնորդութեամբ, մարմինը Պոլսոյ փոխադրուելով թաղուեցաւ։

* *

Խեղճ Տիկին Վիքթոր,—որ քանի մը օրէն իր անդրանիկ զաւկին ծնունդը պիտի ողջունէր,—կ'ողբայ թէ իր ամուսինը եւ թէ 1000 ոսկին։ Դժբաղդութիւնը կատարեալ է։

ԳԱՀԻՐԷՅ ՄԵԾ ԱՐԿԱՆԸ

ՎԱՌՕԹԱՐԱՆԻՆ ՊԱՑԹՈՒՄԸ

Հեռագիրները իմացուցած էին Գահիրէի մեծ վառօթարանին պայթումը։ Այս մասին սա մանրամասնութիւնները կը հասնին.

«Պայթողը, ինչպէս լուր տարածուած էր, չէր Զինուորական Վառոդարանը, այլ անոր մօտ հաստատուած Սօլթ էնտ Սօատ ընկերութեան վառոթի մթերանոցը։

Արկածը, որ շատ զօրաւոր էր, ժամը 11½ին տեղի ունեցաւ։

Մթերանոցին աշխատանոցներուն— պարզ տաղաւարներ միայն — այսօր հետքը չէ մնացած։ Մթերանոցին առջեւի հրապարակը ծածկուած է ժայռի մը աւերակներով, որոնք փչրուած են պայթումի ուժէն, վառօթարանին քովի բլուրէն։ Իսկ այս աւերքին վրայ տարածուած են սոսկալի վիճակի մէջ 11 դիակներ. 8 մարդ, 2 աղայ եւ կին մը՝ ամբելիօրէն փշրկ-փշրկ եղած։ Ո մանց անդամները անջատուած են, ոմանց փորտիքը դուրս թափած եւ ոմանց ալ ուղեղը տարաղնած։ Տեսարանը սոսկալի է։ Սա ամէնքին վրայ աւելցուցիչ խուժան մը տեղացի կիներու, որոնք կը պոռան, կուլան մեծագոչ աղմուկներով։ Զինուորական պատգարակներու շարժումները, դիակները քնող բժիշկին հետ. հոս հոն ինքզինքը ցուցադնօրէն քաշկըռտող վիրաւորներ. երեւակայեցէ՛ք սա ամէնքը եւ մօտաւոր գաղափար մը պիտի ունենաք սա սարսափելի տեսարանին վրայ։

Պայթած նիւթերուն քանակութիւնը շատ կարեւոր կ'երեւի։ քանի որ խոշոր քարերու մինչեւ չափազանց հեռուները արձակուիլը՝ ատոր ապացոյց է։

Զինուորական վառոդարանին բակին մէջ չէնք-չնորհք ժայռի կտոր մը ինկած է, ճիշդ չինուեթանց մէջտեղը։ բայց բարեբաղդաբար վնաս չէ պատճառած։

Պայթումը ցնցած է նոյն իսկ լեռը, եւ փլուզում մը պատահած է, որ այդ տեղերը աշխատող քարհանքի քանի մը գործաւորներ ճղմած է։

Սայլակ մը խորտակուած է 50 մէթր անդին եւ էշը այրած, ածխացած է. սայլապանն ալ մեռած։ 100 մէթր անդին ուրիշ սայլ մըն ալ խորտակուած է եւ զայն քաշող խեղճուկ ձին ցեխերու մէջ գլորուած։

Մանաւոր զինուորներ զրաված են փորել լեռան խոռչները, այն տեղերը, ուր որ հաւանական փլուզումի մը վախը կայ, պայթումէն առաջ եկած։

Պայթումին ցնցումները զգացուած են նաեւ Սիթաֆէլի մէջ եւ անոր շրջակաները, ուր փլուզումներ պատահած են թէեւ բաց անվնաս։ Ապտիի մէջ թեթեւ վնասներէ զատ ապակիներ խորտակուած են, նաեւ Հիլմիէի Բիազ փաշայի ապարանքին, ելմտական նախարարութեան պաշտօնարանին եւ «Մօգթամ» լրագրին խմբագրատան ապակիները խորտակուած են։

Մէնիլիէի պահականոցը գրեթէ ամբողջութեամբ փլած է։

ԳՈՂԵՐ.—Գաբամ Փաշայի Քուրթ Զէլէպի թաղը նստող նաւային ոպայ Ամէտ Մուհիտտին էֆ. եւ կինը հինգշաբթի գիշեր հիւր կ'երթան, տունը ձգելով իրենց սպասուհիին։ Ասոնց բացակայութեան ատեն երկու զինուած մարդիկ տուն մտնելով կը սպառնան սպասուհիին ձայն չհանել, եւ իրենք տունը խուզարկելով ձեռք կ'անցնեն 250 ոսկի արժէքով 5 պարտաթուղթ, ադամանդակուռ 4 զարդասեղ, 4 հատ ոսկի եւ արծաթ ժամացոյց պարունակող պայուսակ մը։ Գողերուն մեկնելէն ետք սպասուհին պոռչտուքը կը կոխէ. տան տէրերը կու գան եւ խնդիրը կը հասկնան։ Զարմանալին հոն է սակայն որ, գողցուած պայուսակը իր մէջինիներով, հետեւեալ առտու պարտէզէն կը գտնուի. կը կարծուի թէ գողերը սպասուհիին կանչերէն վախնալով ձգած փախած են գողօնը։ Իբր կասկածելի ձերբակալուած են երկու թուրքեր, որոնք ճանչցուած են սպասուհիէն։

ՋԻՒՆ, ՋՄԵՌ.—Անցած շաբաթ օրուընէ սկսեալ երկու օր սոսկալի ձիւն մը տեղացած է Էնկիւրիի մէջ, շրջակայ լեռները ձիւնի թանձր խաւով մը ծածկելով։ Գօնեայի մէջ ալ ձիւնը առատ կը տեղայ։

—Զմիւռը սաստիկ է նաեւ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ, Սելանիկի եւ Մանաստիրի նահանգները ձիւնով կը ծածկուին։

—Սամսունի մէջ օդերը շատ փոփոխական են։ Նաւահանգիստին մօտ նաւերը դժուարացած է ապրանքներ բարձրանալու համար. անգլիական ապրանքատարներին պահանջուած պահանջներուն նաւագներու ցամաք չեն կրցած ելլել այդ պատճառով։

—Իզմիրի մէջ ցուրտերը սկսած են, հինգշաբթի օր ջերմաչափը զէրօէն 5 աստիճան վար կը ցուցներ։ Այտրնի մէջ ձիւն կը տեղայ։

ՄՆԱՆԿ Աբրահամեան եղբայրներուն հաշուական գործերը պիտի քննէ փաստաբան Ալի պէյ։

—Կալաթա, Հալեմը փողոց, չուխայի վաճառական Գաբրիէլեան եղբայրներուն սնանկութեան մէջ վնասողները, Վանտրօս, Վէնթուրա և Էպէօղլու, դիմում ըրած են առեւտրական դատարանին մօտ։

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ՄԸ.— Պոլիս Տիգրանեան խան հաստատուած յանձնակատար Մ. Նէր, պելժիական Կոլոս կօթօս, գերմանական Հարմէնա, Պէրթէյ, Էրնէսթ Հէրման, ֆրանսական Ամիլ Ալլուա և Բակէլ գործարաններէն, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքս գտնուող ռուսահպատակ Բաշիոֆէն 10,000 ոսկի կակորդը անցնելով, Պոլսէն փախած և Կլոսքօ ապաստանած է իր աներոջը քով։ Յանձնակատարը օմ. հպատակ ըլլալով Ոսկիականութիւնը քննութիւն մը բացած է։

ՇԱՏԱԿԵՐ.—Իզմիրի Նիֆ գաւառակին Գեզլեճա գիւղին մէջ կայ Հիւսէյին անուն մարդ մը որ հարիւր տասերկու օխա կը կշռէ և շատակերի համբաւ ունի։ Գիւղին մուխթարին տանը մէջ տեսակցութեան մը պահուն Հիւսէյին ըսեր է թէ իրեւ նախաճաշ կրնայ ուտել գառնուկի երկու գլուխ և մէկ օխա ոչխարի խորտիկ՝ շամփուրի վրայ եփած։ Փորձը կատարուելով, շատակերը յաղթեր է, առանց անհանգիստ ըլլալու, իբրեւ թէ գաւաթ մը թէյ խմած ըլլար՝ պիսքիտով մը։ Քիչ վերջը ճաշի ժամը մօտեցած ըլլալով վեց օխա միս և երկու օխա հաց ալ կերեր է։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ուրբաթ առաւ Օրթագիւղի մէջ պատահած հրդեհին առթիւ ոսկիականութիւնը Արշակ անուն անձ մը ձերբակալած է, վասն զի ատաղձագործ Մաթոս, որուն խանութէն ելած էր կրակը, այդ անձէն կասկածեր է, ըսելով որ անոր հետ տունի դատ մը ունի և ատկէ հետեւակութիւն մը կայ իրենց միջեւ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Նոյեմ. 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	99 22
Բէժի		(Tab. Turcs)	353 —
Գոնսոլիտ.		(R. Turque D.)	27 65
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	118 50
Պանգ. Օթթ.		(Banque Ott.)	584 —
Գրանսվալ		(Transvaal)	133 50

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՈՒԱՐԱՆԷՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Պապը Ալի ճաճաէթի «Իգաամ» և «Մանզումէ» ապարանները կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փարայ

Գաւառներու համար 60 փոյ.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

Առամնաբոյժ Մ. Մարաիրոսեան

Տես Դ. երեսը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԳԻՐ ՄԸ

Յին նատն մէջ հետեւեալ պաշտօնական թիւններ ըրած է։

1. Խորհուրդը նկատելով որ մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհրդոյ մէկ մասը հակառակ եղած յանձնարարութեանց տակաւին չէ մատուցած եկեղեցեաց մատակարարութեան հաշիւները, որոնց յանձնարարել այդպիսիներուն որ ամսօրեայ պայմանաժամի մը մէջ փութան մատուցանել իրենց հաշիւները, հակառակ պարագային Տընտես. Խորհուրդը պիտի ստիպուի յատուկ պաշտօնեաներ ղրկել թաղերը, ատոնց հաշիւները պատրաստելու համար, այդ պաշտօնէից ըլլալիք վճարումը թաղային անուէկն գանձուելու պայմանաւ։

2 Ասկէ առաջ Խորհրդոյ որոշմամբ շրջաբերականով մը պահանջուած էր մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներէն և զանազան հասարակութեանց վարիչներէն եկեղեցեաց և վարժարանաց տեսչական շարժական և անշարժ ըստացուածոց ցուցակները։

Խորհուրդը նկատելով որ անոնցմէ շատերը տակաւին չեն գործադրած այս յանձնարարութիւնը, որոշեց երկրորդ շրջաբերականով մը ստիպել այնպիսիներն որ փութացնեն պահանջուած ցուցակներու առաքումը, այդ առթիւ Պատրիարքարանի մէջ ըլլալիք արձանագրական գործողութիւնները կատարուելու համար։

3. Կեսարիոյ Մանեւսուն գիւղի վարժարանին Պոլսոյ մէջ ունեցած կալուածներու խնդիրը նկատողութեան առնելով, կարեւորը անօրինեց և որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարք Հօր։

4. Խորհուրդը՝ Մաւեան Անթառամ կնոջ կողմէ Դանիելի եկեղեցւոյն նուիրեալ տան խնդրոյն նկատմամբ իր երկրորդ քննութեան արդիւնքը յայտագրած էր Բաղաք. Ժողովոյ, որ ընդունելով Տնտեսական Խորհրդոյ առաջարկները, յանձնարարած էր պէտք եղածը գործադրել։ Խորհուրդը ըստ այնմ որոշեց հրաւիրել Դանիելի Թաղական Խորհրդոյ գիւանը այս մասին վերջնական քննակցութիւնները կատարելու համար։

6. Ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդէն և Առաջն. Փոխանորդ Պետրոս քահանայէն Պատրիարքարան հասած գրերն ի մասին տեղւոյն եկեղեցապատկան հրկիզեալ կալուածոց և այս մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարելով, դատապարտելի գտաւ Թաղ. Խորհուրդը իր անխուժութեանը համար, և միակ պատասխանատու ճանչնալով զայն, որոշեց յայտարարել Ս. Պատրիարք Հօր կարեւոր անօրինութիւնը։

7. Երբեմնի կրթական տեսուչ Փալագաշեան էֆ.ի խնդիրը ուշադրութեան առնելով, որոշեց իր քննութեան արդիւնքը յայտագրել Բաղաքական Ժողովոյ։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ Պատրիարքարանի տուրքերու գանձման արդիւնաւորման խնդրոյն և իր ներկայութեանը կանչելով տրոց հաւաքիչներն պէտք եղած հրահանգներն տուաւ։

ԵՐԿՈՒ Սամաթիոյ Թաղական Խորհուրդի ընտրութիւնը կատարուելով, նախագահութեամբ Պատ. Փոխանորդ Ճէվահիրճեան Սրբազանին քուէի բացարձակ առաւելութեամբ անդամ ընտրուեցան.

Տեսարք			Քուէ
Մանուկ էֆ.		Վարդանեան	221
Լեւոն	«	Սաթենեան	189
Ցրթ.	«	Զիլճեան	183
Միքայէլ	«	Ճգնաւորեան	178
Գեղարդ էֆ.		Հայոցեան	169
Յակոբ	«	Վարդանեան	159
Մնացական	«	Ղուկասեան	148

Իսկ համամասական մեծագոյն

Լեւոն	էֆ.	Սիմոնեան	129
Անասար	«	Ասլանեան	121
Ոսկիան	«	Յակոբեան	116
Տ.Թ. Երրորդ	«	Ղազարեան	109
Յովհաննէս	«	Անտանեան	107
Եղնուք	«	Թէլեան	101
Յովհաննէս	«	Դաշճեան	93
Կարապետ	«	Քնաբեան	90
Պօղոս	«	Համբարձումեան	85
Անդրանիկ	«	Բրիսեան	78

ՊԱՂՏԱՏԻ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ վրդ. Անոյշեան 13 օամ. ոսկի ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր Աֆ. Գարահիսարի հրկիզեալներուն յատկացուելու համար։

ԻԶՄԻՏԻ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ պետական այլ և այլ պաշտօնատուններ այցելելով հրաժեշտ առաւ։ Սրբազանը այսօր պիտի մեկնի Պոլսէն։ Տ. Սահմանոս եպսկ. երէկ հիւրասիրուած էր վերոգրեալ տեսարանին անդամներէն Մելքոն էֆ. Պարոնիկեանի կողմէ։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ազգայիններէն Յովհաննէս էֆ. Պատեան և իր կողակիցը Հիւանդանոցին նուիրած են Գումգապուի մէջ ունեցած իրենց երկու տուները։ Ս. Պատրիարք Հայրը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած է Տէր և Տիկին Պատեանց։

Աբրահամեան ընտանիքը խորին շրջորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ Տիկին ՖԱՆՆԻ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և այս ախուր առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեցին։

ՎՐԻՊԱԿ.— Շաբաթ օրուան «Մանզումէ»ով (էջ Դ.) Սիպիլի ՅՈՒԼԲԵՐԻՆ վրայ երեւցած թէոդիկի Գրախօսականին մէջ սպրդած սխալները ուղղելի են հետեւեալ կերպով։

Գ. Սիւնակ, Սիպիլէն փոխ առնուած հատուածին վերջին մասը կարդալ սպէս. «Եթէ իրենց յուզումները «լից հոգիին տարուններ երեւան գան «այն թեւերով ու ժանեակով ոլորուն «գրականութեան ձեւին տակ, զոր ա«մէն բանի կուտայ կանացի նկարագիր «երեւակայութիւնը, ամէնէն անմար«սելի ճշմարտութիւնները ծաղիկներու «բուրումներովը և փեսուրներու զրգ«ուող փափկութեամբը պիտի նեռուին «մեր երեսին»։

Դ. Սիւնակ.—«Անոյշ պակերդ ու դէմքդ ճառագայթներ ԿՈՒՏԱՐ իմ սրտիս»։ «Կուտար»ը կուտան ապուելով, քերականական վրէպի մը ցուցումը անյայտ եղած էր։

Ն. Կ. Պէրպէրեանի ՏԱՐԵՑՈՑԸ

Տես Դ. երես

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱՀԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռումելի ոսկ. գրաս.		30—12
» » էն երիքսէք		30—12
» » էն աշաղը		30—01½
Բասմէլի չրմէն. ոսկ. գրաս.		117—
» » էն երիքսէք		117—
» » էն աշաղը		116—37½

Կարդալ Դ. երես պարի ծանուցումը

Այն (հին օրէնքին) գիրը սակայն ջնջուելու ենթակայ էր և (գրուած) օրինակը փոփոխական. անոր պաշտօնն էր յանցաւորները վհատութեան դատապարտել. երկրային կտակը խափանելի էր և միջնորդներու հաշտարարութիւնը ակար. իսկ մաղթողներու խօսքերը թերի էին։ Այնքան աններելի մեղքերէն եաք, ինչպէս կը վկայեն (Ս. Գրքերը) Մանասէի փրկուելն իսկ խոսովանելի է, որ՝ մարգարէին անօրէն պատմութեանը համեմատ՝ արդարներու արիւնովը լեցուց մեծ Թագաւորին նուիրուած հօրենական հրաշալի քաղաքը (Երուսաղէմը). որ՝ (Մանասէն) մարգարէներուն մեծն իսկ (Եսային) մահուան մեքենայով սպանելով երկու մասերու բաժնեց ու դժնդակ տանջանքներով մաշեցուց զայն, անհնազանդ գտնուելու դիտումով յոյսի միակ միջոցը կտրողի մը պէս. մինչդեռ ասնկոյ (Եսային) մեծ երախտիքներով ձեռնտու եղած էր (Մանասէի հօրը),

նախնիքներէն կառուցած յարկին (ապարանքներուն և Տաճարին) խնամողը, պաշտպանն ու տեսուչը իր (Մանասէի) իսկ դատարակը և ծերունի ազգականն էր։ Ասոր վրայ աւելցուց նաեւ (Մանասէ) չար մոլեգնութիւն մը։ Վերնայինին (Աստուծոյ) հետ մարանչելու քրէական յանդգնութիւնը Բարձրեալին դէմ. որովհետեւ բնաւ չպատկառեցաւ Սաղեմոնի պատիւն ու անունը իր բնական խորանէն մերժել, Աստուծոյ հոգին հալածեց ու Բելիարի անձը դաւանեցաւ։ Տիրական այն տաճարը որ երկրի հռչակաւոր տեսարանն ու ազգերու սարսափելի սրբարանն էր և Աստուծոյ խնկարկութեան սահմանուած, ուր հրեշտակային տեսիլներ և Աստուածային յաղթող հրամաններ լուսաւոր յայտնութեամբ ազդուելով կ'երեւէին, այն երկնքի նմանող, հանաւոր և սքանչելի տեսքով սրբավայրը՝ ճենճոտ դեւերուն զոհարան ու գարշելի պաշտամանեղի դարձուց՝ Աստուծոյ նախանձը շարժող Քեւան անուն շորս դէմքով մէկ պակերին (կուռքին), որ նմանութիւնն էր անապատի աւերակին։ (Մանասէ) զրկեց՝ երկնաւոր Թագաւորը՝ իր արքայական տեղէն, ամենահարուստը իր ստացուածքներէն, առնուազը անհանգիստ ու թափառական դեգերեցուց։ Բեհեղզեբուղի առն առաստաղը նկարեց և (Աստուծոյ) ահաւոր անունը տարագրեց (Մանասէ)։ Գովաւածին աւանդը գերի տարաւ և ողբալի կերպով նուաղեցուց բաժինը ողորմածին. լոյսի սրահը՝ փոքրիկ աղուէսին ապարանքն ըրաւ և ամէն բանի տէրը եղողին (Աստուծոյ) ոչ իսկ գլուխը դնելիք տեղ մը յատկացուց իր բնակարանին մէջ։ Զօրաւորին ցանկապատը կտրեց. (զոհերու) արիւնը սրսկելու յատուկ մեծախորհուրդ սեղանը բախտանմներու յատկացուց։ Շատ մը լայն ճամբաներ բացաւ գայթակղութեան վազելու համար. հաստատեցնող կորստեան հովիւն ու մոլորեցնող դիտարարեալ եղաւ ուրիշներուն համար. անգլիական պատանդարանին նաւագներու ցամաք չեն կրցած ելլել այդ պատճառով։

—Իզմիրի մէջ ցուրտերը սկսած են, հինգշաբթի օր ջերմաչափը զէրօէն 5 աստիճան վար կը ցուցներ։ Այտրնի մէջ ձիւն կը տեղայ։

ՄՆԱՆԿ Աբրահամեան եղբայրներուն հաշուական գործերը պիտի քննէ փաստաբան Ալի պէյ։

—Կալաթա, Հալեմը փողոց, չուխայի վաճառական Գաբրիէլեան եղբայրներուն սնանկութեան մէջ վնասողները, Վանտրօս, Վէնթուրա և Էպէօղլու, դիմում ըրած են առեւտրական դատարանին մօտ։

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ՄԸ.— Պոլիս Տիգրանեան խան հաստատուած յանձնակատար Մ. Նէր, պելժիական Կոլոս կօթօս, գերմանական Հարմէնա, Պէրթէյ, Էրնէսթ Հէրման, ֆրանսական Ամիլ Ալլուա և Բակէլ գործարաններէն, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքս գտնուող ռուսահպատակ Բաշիոֆէն 10,000 ոսկի կակորդը անցնելով, Պոլսէն փախած և Կլոսքօ ապաստանած է իր աներոջը քով։ Յանձնակատարը օամ. հպատակ ըլլալով Ոսկիականութիւնը քննութիւն մը բացած է։

ՇԱՏԱԿԵՐ.—Իզմիրի Նիֆ գաւառակին Գեզլեճա գիւղին մէջ կայ Հիւսէյին անուն մարդ մը որ հարիւր տասերկու օխա կը կշռէ և շատակերի համբաւ ունի։ Գիւղին մուխթարին տանը մէջ տեսակցութեան մը պահուն Հիւսէյին ըսեր է թէ իրեւ նախաճաշ կրնայ ուտել գառնուկի երկու գլուխ և մէկ օխա ոչխարի խորտիկ՝ շամփուրի վրայ եփած։ Փորձը կատարուելով, շատակերը յաղթեր է, առանց անհանգիստ ըլլալու, իբրեւ թէ գաւաթ մը թէյ խմած ըլլար՝ պիսքիտով մը։ Քիչ վերջը ճաշի ժամը մօտեցած ըլլալով վեց օխա միս և երկու օխա հաց ալ կերեր է։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ուրբաթ առաւ Օրթագիւղի մէջ պատահած հրդեհին առթիւ ոսկիականութիւնը Արշակ անուն անձ մը ձերբակալած է, վասն զի ատաղձագործ Մաթոս, որուն խանութէն ելած էր կրակը, այդ անձէն կասկածեր է, ըսելով որ անոր հետ տունի դատ մը ունի և ատկէ հետեւակութիւն մը կայ իրենց միջեւ։

Գեղարդ էֆ. Հայոցեան 169
Յակոբ « Վարդանեան 159
Մնացական « Ղուկասեան 148

Իսկ համամասական մեծագոյն

Լեւոն	էֆ.	Սիմոնեան	129
Անասար	«	Ասլանեան	121
Ոսկիան	«	Յակոբեան	116
Տ.Թ. Երրորդ	«	Ղազարեան	109
Յովհաննէս	«	Անտանեան	107
Եղնուք	«	Թէլեան	101
Յովհաննէս	«	Դաշճեան	93
Կարապետ	«	Քնաբեան	90
Պօղոս	«	Համբարձումեան	85
Անդրանիկ	«	Բրիսեան	78

ՊԱՂՏԱՏԻ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ վրդ. Անոյշեան 13 օամ. ոսկի ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր Աֆ. Գարահիսարի հրկիզեալներուն յատկացուելու համար։

ԻԶՄԻՏԻ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ պետական այլ և այլ պաշտօնատուններ այցելելով հրաժեշտ առաւ։ Սրբազանը այսօր պիտի մեկնի Պոլսէն։ Տ. Սահմանոս եպսկ. երէկ հիւրասիրուած էր վերոգրեալ տեսարանին անդամներէն Մելքոն էֆ. Պարոնիկեանի կողմէ։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ազգայիններէն Յովհաննէս էֆ. Պատեան և իր կողակիցը Հիւանդանոցին նուիրած են Գումգապուի մէջ ունեցած իրենց երկու տուները։ Ս. Պատրիարք Հայրը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած է Տէր և Տիկին Պատեանց։

Աբրահամեան ընտանիքը խորին շրջորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ Տիկին ՖԱՆՆԻ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և այս ախուր առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեցին։

ՎՐԻՊԱԿ.— Շաբաթ օրուան «Մանզումէ»ով (էջ Դ.) Սիպիլի ՅՈՒԼԲԵՐԻՆ վրայ երեւցած թէոդիկի Գրախօսականին մէջ սպրդած սխալները ուղղելի են հետեւեալ կերպով։

Գ. Սիւնակ, Սիպիլէն փոխ առնուած հատուածին վերջին մասը կարդալ սպէս. «Եթէ իրենց յուզումները «լից հոգիին տարուններ երեւան գան «այն թեւերով ու ժանեակով ոլորուն «գրականութեան ձեւին տակ, զոր ա«մէն բանի կուտայ կանացի նկարագիր «երեւակայութիւնը, ամէնէն անմար«սելի ճշմարտութիւնները ծաղիկներու «բուրումներովը և փեսուրներու զրգ«ուող փափկութեամբը պիտի նեռուին «մեր երեսին»։

Դ. Սիւնակ.—«Անոյշ պակերդ ու դէմքդ ճառագայթներ ԿՈՒՏԱՐ իմ սրտիս»։ «Կուտար»ը կուտան ապուելով, քերականական վրէպի մը ցուցումը անյայտ եղած էր։

Ն. Կ. Պէրպէրեանի ՏԱՐԵՑՈՑԸ

Տես Դ. երես

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱՀԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռումելի ոսկ. գրաս.		30—

ՅԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԵՐՈՒ ԹԻՖԻՐԴԱՍԸ (116)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՊԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲՈՒԷՐ ՑԷԼԳՈՒՐ

ՇԱՐԼ ՏԷ ՊՈՆՎԻԼ

Տը Շաթիլ.— Արսլանը պու տէ-չէթլի, նամուսսուզ հէրիֆին պուրտեա կէլիշէնի սէպէսսի՛ մի զանն իսիւօրսունը։ բէք էհէմմիեէթլի պիր սէպէպ իչուն, կէլտի, պիրտղընը անլատրմ, օ տա նիշանլընը։ իլէ կէօրիւշմէք տիր, պու հէրիֆին սէօղլեեէեէիչէյ զէվալը գըզհըղտը էլպէթտէ խօշնուտ իթմէզ։

Մագսիմ լագըրտըսընը քէսէրէք։

—Պուտան մատատա...

—Արթըգ տուրամամ, չիմտի պէն Ալիս իլէ գօնուշուրում. սիզ տէ պիր ազ սապր իսինիզ. պիր իքի սագըգա օսնրա սէվկիլինիզէ թէէքիտի մուհապ. պէթ իսէպիլիրսինիզ. իչթէ Մ. Բէրնոլէն։

Իքիսի տէ սալօնատա իչէրուեէ կիրմէքտէ օլան Մ. Բէրնոլէնէ տաղրու եէրիւտիւլէր։

Մարքի տը Պոնվիլ Ալիսին ղէօնիւնտէ պաչընը եէրէ տիքէրճէսինէ էհիւտի Ալիս իսէ մուզտարըպ օլուպ, գավալիէսինին եիւղիւնէ պագմաղա իճթինապ իլէ մէրգու